

**Správa o prerokovaní tretej periodickej správy Slovenskej republiky k
Medzinárodnému paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach a návrh
zodpovedných subjektov za realizáciu odporúčaní obsiahnutých v Záverečnom
stanovisku Výboru pre hospodárske, sociálne a kultúrne práva**

Posudzovanie tretej periodickej správy Slovenskej republiky k Medzinárodnému paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach sa uskutočnilo 9. - 10. októbra 2019 v Ženeve pred Výborom pre hospodárske, sociálne a kultúrne práva (ďalej len „výbor“). Delegáciu Slovenskej republiky viedol štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky p. Branislav Ondruš. Ďalšími členmi delegácie boli zástupcovia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstva spravodlivosti SR, Ministerstva kultúry SR, Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, Ministerstva zdravotníctva SR, Úradu splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity, Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a Stálej misie SR pri OSN a ďalších medzinárodných organizáciách v Ženeve.

Výbor, založený v roku 1985, je súčasťou mechanizmu tzv. Treaty Bodies a je poverený monitorovaním dodržiavania jednotlivých ustanovení Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach o.i. prostredníctvom posudzovania periodicky predkladaných národných správ členských krajín (predkladaných každých 5 rokov). Slovenská republika bola pred výborom naposledy posudzovaná v roku 2012.

Spektrum práv obsiahnutých v Medzinárodnom pakte o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach (1966) je dynamicky sa rozvíjajúcou veličinou. Hnacím faktorom je vznik nových prípadne doteraz nedefinovaných zraniteľných skupín obyvateľstva, fenoménov (intenzifikácia konfliktov, rastúci počet utečencov a migrantov, humanitárnych kríz, až po dopad klimatickej zmeny). Výbor tak *de facto* rokuje o najširšom spektre práv, z čoho plynie jednak jeho personálny rozmer, rovnako ako aj potreba delegácií tematicky obsiahnuť problematiku siahajúcu od tém udržateľného bývania, migračnej politiky po otázku dopadov vybraných praktík poľnohospodárstva na zdravie obyvateľstva.

Vedúci slovenskej delegácie úvodom samotného posudzovania oboznámil 18-členný výbor s pozitívnymi trendmi v oblasti práv pracovníkov, nezamestnanosti, zabezpečení dôstojného bývania, rovnosti mužov a žien, života rodiny, o boji proti domácemu násiliu a boji proti diskriminácii. Poukázal na opatrenia prijaté v súvislosti so zabezpečením dodržiavania práv menšín a ochrany ich kultúr, pričom osobitnú pozornosť venoval rómskej komunite.

Posudzovanie vo forme interaktívneho dialógu medzi členmi výboru a delegáciou SR bolo v súlade so štruktúrou Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach rozdelené do 4 častí (klastrov) otázok:

V prvom klastri členovia slovenskej delegácie odpovedali na otázky súvisiace s problematikou sociálnej rovnosti, korupcie, vnútroštátnej aplikovateľnosti Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach, či s právnym štatútom zväzkov partnerov rovnakého pohlavia a zároveň aj s tematikou podnikanie a ľudské práva.

Druhý klaster bol venovaný nezamestnanosti, prístupnosti pracovného trhu zraniteľným skupinám obyvateľstva (vrátane migrantov, osôb so zdravotným postihnutím), ako aj situácii rodín s deťmi.

Dominantnou témou tretej skupiny otázok bola problematika migrantov a ich práv (súkromie, zdravotná starostlivosť, situácia v zariadeniach pre migrantov) a zdravotnej starostlivosti (otázka sexuálneho a reprodukčného zdravia, aktuálny vývoj legislatívy v oblasti interrupcií a i.). Záverečný klaster bol venovaný vzdelávaciemu systému (predškolské výchovné zariadenia, situácia absolventov rôznych stupňov vzdelávania, prístup k vzdelávaniu pre deti so zdravotným postihnutím a migrantov, segregácia rómskych detí) a kultúrnym právam.

Členovia delegácie v reakciách informovali Výbor o aktuálne platných reguláciách, plánovaných úpravách a prostredníctvom pozitívnych príkladov, a tiež trendov (realizácia sociálnych projektov v oblasti bývania; podpora rómskych komúnít; programy na podporu a skvalitnenie vzdelávania, sociálnej inklúzie a pod.) poskytli výboru komplexný prehľad o situácii v krajine.

Delegácia Slovenskej republiky počas dvojdňového posudzovania správy zodpovedala všetky otázky členov výboru vecne a konštruktívne, výbor nepožadoval dodatočné písomné poskytnutie odpovedí na žiadnu zo vznesených otázok.

Dňa 14. novembra 2019 výbor zverejnil záverečné odporúčania, ktoré boli následne postúpené Slovenskej republike. Slovenská republika do 18. októbra 2021 zašle výboru informáciu o plnení bodov č. 12, 45 a 51 v zmysle požiadavky výboru. Príslušné rezorty, ktoré sú v zmysle uznesenia vlády SR zaviazané reagovať na body č. 12, 45 a 51 boli súčasťou delegácie SR, ktorá tretiu periodickú správu SR obhajovala pred výborom a o uvedenej povinnosti boli informované.

V poradí štvrtú periodickú správu k Medzinárodnému paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach predloží Slovenská republika do 31. októbra 2024. V zmysle zaužívanej praxe gestori a spolugestori plnenia odporúčaní k nim vypracujú anotácie (v texte odporúčaní kurzívou).

Hospodárska a sociálna rada

Distr. Všeobecná
14. novembra 2019

Originál: angličtina

Výbor pre hospodárske, sociálne a kultúrne práva

Záverečné odporúčania k tretej periodickej správe o Slovensku*

1. Výbor preskúmal tretiu periodickú správu o Slovensku (E/C.12/SVK/3) na svojom štyridsiatom šiestom a štyridsiatom siedmom zasadnutí (pozri E/C.12/2019/SR.46 a E/C.12/2019/SR.47), ktoré sa konali 9. a 10. októbra 2019, a na svojom šesťdesiatom zasadnutí, ktoré sa konalo 18. októbra 2019, prijal tieto záverečné odporúčania.

A. Úvod

2. Výbor víta predloženie tretej periodickej správy zmluvným štátom a doplňujúce informácie uvedené v odpovediach na zoznam otázok (E/C.12/SVK/Q/3/Add.1). Výbor oceňuje konštruktívny dialóg s delegáciou zmluvného štátu.

B. Pozitívne aspekty

3. Výbor víta legislatívne, inštitucionálne a politické opatrenia, ktoré prijal zmluvný štát na zlepšenie uplatňovania hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv, ako sa uvádza v týchto záverečných odporúčaní. Berie na vedomie najmä úsilie o zmenu a doplnenie zákona o Slovenskom národnom stredisku pre ľudské práva, aby sa Stredisko dostalo viac do súladu so zásadami týkajúcimi sa postavenia národných inštitúcií na podporu a ochranu ľudských práv (Parížske princípy), a politiky prispievajúce k pretrvávajúcej nízkej úrovni nerovnosti v krajine počas sledovaného obdobia.

C. Hlavné obavy a odporúčania

Domáce použitie

4. Výbor vyjadruje poľutovanie nad tým, že hoci má Pakt prednosť pred národnými zákonmi, príklady prípadov, v ktorých sa Pakt uplatňoval národnými súdmi, sú zatiaľ obmedzené (čl. 2 ods. 1).

5. Výbor opakuje svoje odporúčanie z roku 2012 (E/C.12/SVK/CO/2, ods. 6), aby zmluvný štát podnikol príslušné kroky na zvýšenie informovanosti sudcov, právnikov a prokurátorov o Pakte s cieľom zabezpečiť, aby sa jeho ustanovenia zohľadňovali v rozhodnutiach domácich súdov. Výbor tiež odporúča, aby zmluvný štát prijal vhodné opatrenia na zvýšenie povedomia o Pakte a oprávnenosti hospodárskych, sociálnych a

* Prijaté Výborom na jeho šesťdesiatom šiestom zasadnutí (30. septembra–18. októbra 2019).

kultúrnych práv medzi členmi súdneho odvetvia a širokou verejnosťou. Upozorňuje tiež zmluvný štát na svoju všeobecnú pripomienku č. 9 (1998) o domácom uplatňovaní Paktu.

Gestor: Ministerstvo spravodlivosti SR

Anotácia Ministerstva spravodlivosti SR:

Podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy SR majú ratifikované medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách prednosť pred zákonmi SR. Sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nestranní a nezávislí, pri rozhodovaní sú paktom viazaní.

Justičná akadémia SR ako nezávislá vzdelávacia inštitúcia pre sudcov, prokurátorov a súdnych úradníkov, realizuje vzdelávacie projekty a kontinuálne prípravné, jazykové a celoživotné vzdelávanie, vrátane vzdelávania v oblasti ľudských práv.

Národná inštitúcia pre ľudské práva

6. Výbor berie na vedomie úsilie zmluvného štátu o posilnenie svojej národnej inštitúcie pre ľudské práva, Slovenského národného strediska pre ľudské práva, no ľutuje, že napriek tomu, že je zmluvným štátom s vysokými príjmami a je zmluvnou stranou všetkých základných medzinárodných nástrojov v oblasti ľudských práv, Stredisko si zachová svoj status B. Výbor je znepokojený správami o nedostatočnom financovaní Strediska a jeho nedostatočnej úplnej nezávislosti a transparentnom postupe vymenovávania (čl. 2 ods. 1).

7. **V súlade so všeobecnou pripomienkou č. 10 (1998) o úlohe národných inštitúcií pre ľudské práva pri ochrane hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv Výbor odporúča, aby zmluvný štát:**

(a) **rozšíril úsilie o zvýšenie financovania Slovenského národného strediska pre ľudské práva;**

b) **zlepšil nezávislosť Strediska v súlade s parížskymi princípmi;**

c) **podnikol všetky potrebné kroky na zabezpečenie úplne transparentného procesu prijímania zamestnancov pre všetkých zamestnancov;**

d) **zabezpečil, aby všetky inštitúcie dohliadajúce na presadzovanie a ochranu ľudských práv, vrátane Strediska, verejného ochrancu práv, komisára pre osoby so zdravotným postihnutím a komisára pre deti, spolupracovali v komplexnom rámci.**

Gestor: Ministerstvo spravodlivosti SR

Spolupracujúci subjekt: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo financií SR

Anotácia Ministerstva spravodlivosti SR:

Ministerstvo spravodlivosti SR (ďalej len „MS SR“) pripravilo reformu zákona o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva (ďalej len „SNSLP“) i v nadväznosti na predchádzajúce odporúčania výboru. Návrh však v júni 2019 nezískal podporu Národnej rady

SR (ďalej len „NR SR“). MS SR sa bude spoločne so strediskom usilovať o reformu aj v ďalšom volebnom období.

SNSLP bol od roku 2019 navýšený rozpočet o 40% a boli prijatí 7 noví odborní zamestnanci. MS SR podporuje novelizáciu zákona o zriadení SNSLP za účelom dosiahnutia plnej aplikácie Parížskych princípov, na základe čoho by sa stredisko mohlo uchádzať o udelenie statusu národného ľudskoprávneho orgánu s A akreditáciou.

Anotácia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR:

SNSLP je nezávislá inštitúcia zriadená osobitným zákonom. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej len „MPSVR SR“) nemá žiadnu možnosť zasahovať do chodu SNSLP ani do jeho výberových procesov, ktoré sa majú riadiť – tak ako v iných prípadoch – štandardnými legislatívnymi postupmi. Máme za to, že rozpočet strediska garantovaný zo štátneho rozpočtu na úrovni 565 tisíc (rok 2018) je pri danom počte zamestnancov adekvátny a porovnateľný s inými inštitúciami. Stredisko má navyše možnosť čerpať dotácie cez rôzne grantové schémy.

Anotácia Ministerstva financií SR:

V rámci realizovaného rozpočtu boli poskytnuté primerané finančné zdroje SNSLP na plnenie úloh národného garanta v oblasti ľudských práv. SNSLP dostáva každoročne priamy transfer z rozpočtu, a to na roky 2014 (518 242 €), 2015 (518 242 €), 2016 (548 242 €), 2017 (553 242 €) a 2018 (565 356 €).

V rámci realizovaného rozpočtu na rok 2019 bol transfer zvýšený na 787 215 €, čo je oproti roku 2018 viac o 39,2%. Medziročnú zmenu ovplyvnila najmä valorizácia plátov a premietnutie výdavkov na nové úlohy národného garanta v oblasti ľudských práv. V schválenom rozpočte na roky 2020 až 2022 sa plánuje ročne transfer vo výške 797 822 eur.

Na základe stúpajúcej tendencie realizovaných transferov počas rokov 2014 až 2019 ako aj na základe schváleného rozpočtu na roky 2020 a 2022 možno konštatovať, že SNSLP má dostatočné finančné zdroje na plnenie noriem vyžadovaných Medzinárodným koordinačným výborom národných inštitúcií na podporu a ochranu ľudských práv.

Korupcia

8. Hoci uznáva snahy zmluvného štátu bojovať proti korupcii, vrátane nedávneho prijatia zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora, ochrane informátorov a odsúdení niektorých vysokopostavených úradníkov, Výbor je naďalej znepokojený pokračujúcou mierou korupcie v zmluvnom štáte a vyjadruje poľutovanie nad tým, že informácie o vyšetrovaní, stíhaní a odsúdení odrážajúci prierezový dosah korupcie na ľudské práva sú zatiaľ obmedzené (čl. 2 ods. 1).

9. Výbor odporúča, aby zmluvný štát ďalej zvýšil počet vyšetrení, trestných stíhaní a odsúdení za korupciu, a to aj v prípadoch hrubej korupcie zo strany vysoko postavených úradníkov, a aby prijal rózne opatrenia na zabránenie budúceho výskytu korupcie.

Gestori: Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo spravodlivosti SR

Spolupracujúci subjekt: Úrad vlády SR

Anotácia Ministerstva vnútra SR:

Gestorom odhaľovania a vyšetrovania trestných činov korupcie podľa tretieho dielu ôsmej hlavy osobitnej časti Trestného zákona je národná kriminálna agentúra Prezídia Policajného zboru (ďalej len „agentúra“), s výnimkou prípadov trestných činov korupcie spáchaných príslušníkmi Policajného zboru, pre ktoré je príslušný Úrad inšpekčnej služby.

Téma korupcie rezonuje spoločnosťou, jej konkrétne prejavy, ktoré charakterizuje vysoká miera latencie, sú ťažko preukázateľné. Samotní občania rovnako výraznou mierou formujú korupčnú klímu na Slovensku tým, že sú k prejavom korupcie ľahostajní. V spoločnosti prevláda tolerancia voči korupčnému správaniu, nedostatok vôle oznámiť prípadné korupčné správanie, resp. svedčiť proti podozrivým subjektom.

Aplikačná prax potvrdila, že najefektívnejším nástrojom na získanie nezvratných, trestne relevantných dôkazov o protiprávnom korupčnom konaní, je kombinácia viacerých trestno-procesných inštitútov upravených v piatej hlave prvej časti Trestného poriadku a ochota občanov ako oznamovateľov korupcie spolupracovať s Policajným zborom (ďalej len „PZ“). Podmienky ochrany oznamovateľov korupcie a inej protispoločenskej činnosti v SR v súvislosti s ich ochranou v pracovnoprávných vzťahoch upravuje zákon č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. marca 2019. Tento zriaďuje Úrad na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti a vymedzuje podmienky voľby jeho predsedu ako garanta ochrany oznamovateľov ako predpokladá označený zákon.

Okrem výlučnej úlohy na úseku represie, agentúra spolupôsobí aj na úseku prevencie trestných činov korupcie. V danom kontexte sa spolu s ďalšími príslušnými subjektmi vrátane Úradu inšpekčnej služby podieľala na tvorbe národnej protikorupčnej politiky, ktorú vypracoval odbor prevencie korupcie sekcie prevencie korupcie a krízového manažmentu Úradu vlády SR a bol schválený uznesením vlády SR č. 585/2018. Následne spolupracovala s rezortným protikorupčným koordinátorom, riaditeľom odboru prevencie kriminality kancelárie ministra vnútra SR, ktorého úlohou je systémovo koordinovať a usmerňovať implementáciu protikorupčnej politiky na roky 2019-2023 v pôsobnosti rezortu Ministerstva vnútra SR (ďalej len „MV SR“), na Protikorupčnom programe MV SR na roky 2019 – 2023, ktorý bol schválený ministrom vnútra SR, opatrením č. 144/2019 a zverejnený na webovom sídle MV SR.

Protikorupčný program MV SR na roky 2019 – 2023 bol pod gesciou agentúry rozpracovaný na podmienky Prezídia Policajného zboru do Akčného plánu boja proti korupcii na roky 2020 – 2023, ktorý bol schválený rozkazom prezidenta PZ č. 2/2020. Akčný plán boja proti korupcii na roky 2020 – 2023 obsahuje 15 úloh, ktoré vyplývajú z analýzy protikorupčných rizík a odrážajú potreby útvarov v riadiacej pôsobnosti prezidenta PZ, pričom sú orientované na minimalizovanie priestoru na výskyt rizika protiprávneho konania príslušníka PZ zvyšovaním citlivosti príslušníkov PZ voči rizikám korupcie v rámci výkonu služobnej činnosti a posilňovaním ich integrity a na zvyšovanie odbornej úrovne príslušníkov PZ na úseku odhaľovania a vyšetrovania trestných činov proti poriadku vo veciach verejných, vrátane trestných činov korupcie.

Anotácia Ministerstva spravodlivosti SR:

NR SR v decembri 2019 v skrátanom konaní schválila novelu zákona o sudcoch a prísediach, účinnú od 27.12.2019. Novela (§ 22a zákona č. 385/2000 Z. z.) umožnila, aby ak u sudcu nastanú dôvodné pochybnosti o tom, že spĺňa predpoklady sudcovskej spôsobilosti a ak tým môže byť vážne ohrozená dôveryhodnosť súdnictva alebo dobrá povesť súdnictva, možno mu dočasne pozastaviť funkciu. O návrhu predsedu súdnej rady, ministra alebo

predsedu najvyššieho súdu na dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu podľa §22a ods. 1 rozhodne súdna rada podľa §22a ods. 3 zákona č. 385/2000 Z. z. Dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu trvá dovtedy, kým nepominú dôvody rozhodnutia, najviac na 6 mesiacov s možnosťou jeho predĺženia najviac o ďalších 6 mesiacov, celé obdobie nesmie dohromady presiahnuť 12 mesiacov. Obdobne 27.12.2019 nadobudla účinnosť novela zákona o prokurátoroch a právnych čakatel'och prokuratúry, kde §13 definuje podmienky dočasného pozastavenia výkonu funkcie prokurátora.

Anotácia Úradu vlády SR:

Odbor prevencie korupcie Úradu vlády SR sa zameriava na zvyšovanie povedomia v boji proti korupcii a zapája sa do riešenia úloh, ktoré smerujú k odhaľovaniu a odstraňovaniu príčin a podmienok vzniku a existencie korupcie, k zníženiu jej pravdepodobnosti, ako aj k odradzovaniu osôb od páchania trestných činov korupcie. Ide najmä o plnenie úloh vyplývajúcich z Protikorupčnej politiky SR na roky 2019-2023, ktorá bola schválená uznesením vlády SR č. 585/2018, z Národného protikorupčného programu, ktorý bol prijatý uznesením vlády SR č. 426/2019 a zákona č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľ'ov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Aktivity odboru súvisiace so zvyšovaním počtu vyšetrovaní, trestných stíhaní a odsúdení za korupciu vyplývajú z bodu B.1. uznesenia vlády SR č. 426/2019 zo dňa 4. septembra 2019 k Národnému protikorupčnému programu SR. Toto uznesenie ukladá ministrom spravodlivosti SR a ministerke vnútra SR „vykonať analýzu relevantných ustanovení právnych predpisov z oblasti trestného práva a aplikačnej praxe z hľadiska existencie priestoru pre páchanie korupcie a predložiť návrhy na posilnenie kapacít a zefektívnenie procesu odhaľovania, objasňovania a postihovania trestných činov korupcie a súvisiacich trestných činov“ v termíne do 30. júna 2020. Pracovníci odboru sa pravidelne zúčastňujú zasadnutí pracovnej skupiny vytvorenej pre splnenie uvedeného uznesenia vlády pod vedením zástupcov MS SR, ako gestora uvedenej úlohy, ktorej cieľom je predložiť návrhy zmien právnej úpravy, príp. nelegislatívne opatrenia pre zefektívnenie odhaľovania korupcie v SR.

V rámci Úradu vlády SR odbor prevencie korupcie plní úlohy spojené so zavádzaním a implementáciou systému manažérstva proti korupcii v súlade s požiadavkami slovenskej technickej normy STN ISO 37001 Systémy manažérstva proti korupcii. Požiadavky s usmernením na používanie (01 0106).

Rozvojová pomoc

10. Výbor víta zámery zmluvného štátu zvýšiť oficiálnu rozvojovú pomoc, je však naďalej znepokojený tým, že jej súčasná úroveň je stále nízka (čl. 2 ods. 1).

11. **Výbor odporúča, aby zmluvný štát zvýšil svoju úroveň oficiálnej rozvojovej pomoci na splnenie cieľ'a, aby krajiny s vysokými príjmami poskytovali 0,7 % hrubého národného dôchodku.**

Gestor: Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR

Anotácia Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR:

Text odporúčania si vyžaduje korekciu. Štáty, ktoré sa stali členmi EÚ po roku 2002, sa zaviazali dosiahnuť podiel oficiálnej rozvojovej pomoci (Official Development Assistance – ODA) na hrubom národnom dôchodku (HND) vo výške 0,33 % do roku 2030.

SR sa kontinuálne hlási k uvedenému záväzku, čo je reflektované v Programovom vyhlásení vlády SR na roky 2020 – 2024. Vláda SR potvrdila tento záväzok opakovane, a to svojím uznesením č. 212/2016 k Správe o oficiálnej rozvojovej pomoci SR za rok 2015 i uznesením č. 5/2017 ku Koncepcii implementácie Agendy 2030 v medzinárodnom prostredí. Napriek medziročnému rastu celkovej ODA SR v ostatných rokoch došlo v roku 2019 k medziročnému poklesu celkovej ODA SR, ako aj podielu ODA/HND (0,11 % HND v roku 2019, predbežný údaj). V záujme naplnenia záväzkov SR je nevyhnutné zintenzívniť tempo navyšovania finančných aj personálnych zdrojov, a to osobitne na bilaterálne aktivity ODA SR (0,19% z celkovej ODA v roku 2019, predbežný údaj).

MZVEZ SR vytvára predpoklady pre lepšiu absorpciu dodatočných zdrojov a ich efektívne využívanie. Podľa partnerského hodnotenia (tzv. Peer Review) v roku 2018 Výbor OECD pre rozvojovú pomoc (OECD/DAC) konštatoval, že značka SlovakAid má napriek obmedzeným administratívnym a rozpočtovým možnostiam potrebnú vizibilitu, dobrú reputáciu a vysoký stupeň profesionality. SR je vnímaná ako vplyvný a efektívny donor s ambicióznym a pokrokovým smerovaním v oblasti bilaterálnej a multilaterálnej rozvojovej spolupráce. Výrazne k tomu prispieva aj zefektívnenie fungovania Slovenskej agentúry pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu (SAMRS) prostredníctvom šandardizácie vnútorných procesov. V roku 2019 SAMRS získala certifikát manažérstva kvality podľa medzinárodnej normy ISO 9001:2015 Systémy manažérstva kvality a v januári 2020 úspešne zaviedla proces hodnotenia tzv. Pillar Assessment EÚ, ktorý agentúre umožní participovať na spoločných projektoch EÚ prostredníctvom delegovanej spolupráce.

Nediskriminácia

12. Výbor uznáva antidiskriminačné právne predpisy zmluvného štátu vo forme antidiskriminačného zákona z roku 2004 a uznáva, že zmluvný štát vypracoval Akčný plán na predchádzanie všetkým formám diskriminácie (2016 – 2019). Výbor je však naďalej znepokojený nedostatkom účinnej súdnej pomoci pre obeť, a to aj medzi skupinami, ako sú Rómovia, migranti a žiadatelia o azyl a osoby so zdravotným postihnutím, ktoré sa bežne stretávajú s diskrimináciou a vyjadruje poľutovanie nad nedostatočným právnym uznaním intersekcionality. Výbor je tiež znepokojený tým, že legislatíva zmluvného štátu definuje iba neposkytnutie primeraných úprav ako diskrimináciu osôb so zdravotným postihnutím v súvislosti so zamestnaním (čl. 2 ods. 2).

13. **Výbor odporúča, aby zmluvný štát:**

(a) **zmenil a doplnil antidiskriminačný zákon z roku 2004 s cieľom zabezpečiť jasný právny zákaz všetkých priamych, nepriamych a intersekcionalných foriem diskriminácie a zahrnúť formálne a jednoznačné uznanie, že odmietnutie primeraných úprav predstavuje diskrimináciu;**

(b) **odstránil prekážky účinného súdneho opravného prostriedku pre obeť diskriminácie podľa tohto zákona, a to aj uskutočňovaním aktivít na zvyšovanie povedomia medzi menšinovými skupinami, ženami, migrantmi a žiadateľmi o azyl a osobami so zdravotným postihnutím o ich právach a dostupných mechanizmoch vybavovania sťažností;**

(c) **pokračoval v odbornej príprave súdnictva o právnych normách týkajúcich sa nediskriminácie a rozšíril túto odbornú prípravu na ďalších právnických profesionálov a vládnych úradníkov;**

(d) zabezpečil, aby národný akčný plán o diskriminácii zostal v platnosti, zaoberal sa otázkami hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv a aby mu boli pridelené primerané finančné a technické zdroje na zabezpečenie jeho účinného vykonávania v celom zmluvnom štáte.

Gestor: Ministerstvo spravodlivosti SR

Spolupracujúce subjekty: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo vnútra SR, Úrad splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity (pre písm. a) – splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity poskytne spoluprácu pri návrhu novelizácie zákona č. 365/2004 Z. z.)

Anotácia Ministerstva spravodlivosti SR:

V rámci implementácie Akčného plánu predchádzania všetkým formám diskriminácie na roky 2016 -2019, SNSLP realizovalo analýzu potrebných zmien antidiskriminačnej legislatívy ako aj vzdelávacie aktivity v rámci verejnej správy. Legislatívny rámec ochrany pred diskrimináciou možno v SR považovať za vysoký, MS SR však vidí priestor na úpravu zákona najmä v oblasti prostriedkov nápravy a finančného odškodnenia v prípadoch diskriminácie. V oblasti „primeraných úprav“ napriek tomu, že ich mimo zamestnávania Antidiskriminačný zákon neupravuje, samotný Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím je súčasťou právneho poriadku SR a v zmysle Ústavy SR je nadradený zákonom. V prípade neposkytnutia „primeraných úprav“ má subjekt rovnaké možnosti domáhať sa svojich práv ako pri explicitnej úprave v Antidiskriminačnom zákone.

Justičná akadémia SR ako nezávislá vzdelávacia inštitúcia pre sudcov, prokurátorov a súdnych úradníkov realizuje vzdelávacie projekty a prípravné, jazykové a celoživotné vzdelávanie. Zákon o sudcoch a prísediacich určuje povinnosť absolvovania prípravného vzdelávania u kandidáta na sudcu a po vymenovaní do funkcie sudcu, ten má povinnosť prehlbovať si svoje odborné vedomosti a využívať ponúknuté možnosti na vzdelávanie. Popri činnosti justičnej akadémie sa vzdelávanie v oblasti diskriminácie realizuje aj prostredníctvom projektov finančne podporených z dotačnej schémy rezortu spravodlivosti.

Anotácia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR:

Slovenský antidiskriminačný zákon je moderným a progresívnym právnym aktom, zabezpečujúcim dostatočnú ochranu pred diskrimináciou. Vychádza najmä z legislatívy Európskej únie (EÚ), pričom zabezpečuje ochranu nad rámec požiadaviek EÚ. Antidiskriminačný zákon v platnom znení jasne zakazuje všetky formy diskriminácie, a to priamu, nepriamu, obťažovanie a sexuálne obťažovanie. Podľa zákona „Dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva aj v prijímaní opatrení na ochranu pred diskrimináciou“, čo možno vzťahovať na primerané úpravy. Ako bolo vysvetľované Výboru pre hospodárske, sociálne a kultúrne práva počas konštruktívneho dialógu v októbri 2019, Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím je nielen súčasťou legislatívneho rámca SR, ale ako medzinárodný dohovor o ľudských právach má prednosť pred zákonmi, čím je právo na primerané úpravy zabezpečené na vyššej úrovni ako by bolo len jeho ustanovením v Antidiskriminačnom zákone.

Anotácia Ministerstva vnútra SR:

Písm. b): V rámci PZ sa na odbore poriadkovej polície prezídia PZ od roku 2003 až po súčasnosť kreoval projekt policajných špecialistov, ktorý sa postupne rozšíril z regionálnej na celoslovenskú úroveň. V súčasnej dobe je systemizovaných celkovo 312 tabuľkových miest starších referentov pre prácu v komunitách (ďalej len „SRK“) na 125 obvodných oddeleniach PZ v jednotlivých krajských riaditeľstvách PZ. Činnosť SRK je tak rozmanitá a náročná, že zahŕňa celú škálu policajných, ale veľakrát aj nepolicajných činností, pričom sa zameriava najmä na preventívne pôsobenie v pridelených komunitách.

Ich úlohou je predovšetkým rozvíjanie vzťahov s Rómami, ako aj so všetkými zainteresovanými inštitúciami. Práca SRK spočíva aj v riešení rôznych problémov v pridelených komunitách a v pôsobení na zlepšovanie bezpečnostnej situácie (SRK sa takmer denne stretávajú so žiadosťami o spoluprácu a pomoc od predstaviteľov rôznych inštitúcií, či už sú to pedagógovia, sociálni pracovníci, zdravotnícki pracovníci, zástupcovia mimovládnych organizácií a pracovníci obecných a mestských úradov).

Diskriminácia na základe sexuálnej orientácie a rodovej identity

14. Výbor je znepokojený diskrimináciou na základe rodovej identity a sexuálnej orientácie a vyjadruje poľutovanie nad tým, že pri neexistencii uznania manželstva osôb rovnakého pohlavia neexistuje právna inštitúcia, ako napríklad registrované partnerstvá alebo občianske zväzky, ktorá by poskytla ochranu rovnocennú manželstvu pre osoby vo vzťahoch medzi osobami rovnakého pohlavia (čl. 2 ods. 2).

15. Výbor odporúča, aby zmluvný štát vypracoval a implementoval špecializované právne ustanovenia, politiky a programy na zabezpečenie ochrany pred diskrimináciou na základe rodovej identity a sexuálnej orientácie. Ďalej odporúča, aby zmluvný štát inicioval zvyšovanie spoločenského povedomia a konzultácií s cieľom prekonať diskrimináciu založenú na sexuálnej orientácii a vyvinúť právny inštitút, ako sú registrované partnerstvá alebo občianske zväzky, ktoré poskytujú ochranu rovnocennú manželstvu tým, ktorí sú vo vzťahu rovnakého pohlavia.

Gestor: Ministerstvo spravodlivosti SR

Spolupracujúci subjekt: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Anotácia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR:

Zákaz diskriminácie na základe sexuálnej orientácie je zakotvený v Antidiskriminačnom zákone, ako aj Zákonníku práce a súvisiacich zákonoch. MPSVR SR v rámci dotačných schém podporuje inštitucionálne zabezpečenie poradenstva pre osoby ohrozené diskrimináciou. Na podporu aktivít a inštitucionálneho zabezpečenia v oblasti nediskriminácie zabezpečilo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny v roku 2018 vyhlásenie výzvy pre dopytovo orientované projekty „Poradenstvo a osveta v oblasti prevencie a eliminácie diskriminácie“. Cieľom výzvy je podporiť aktivity vedúce k zvýšenej informovanosti o predchádzaní všetkým formám diskriminácie a spôsoboch ochrany pred ňou.

Deinštitucionalizácia osôb so zdravotným postihnutím

16. Výbor je znepokojený tým, že celkový prístup zmluvného štátu k otázke zdravotného postihnutia nebol účinný pri odstraňovaní štrukturálnej diskriminácie a vylúčenia. Vyjadruje poľutovanie nad tým, že podpora nezávislého života nie je dostupná pre väčšinu dospelých a detí so zdravotným postihnutím a že zažívajú vysokú úroveň inštitucionalizácie (čl. 2).

17. **Výbor odporúča, aby zmluvný štát urýchlil postup smerom k deinštitucionalizácii osôb so zdravotným postihnutím a vypracoval komplexné služby hodnotenia a podpory na ul'ahčenie nezávislého života prispôbeného individuálnym kapacitám a potrebám¹.**

Gestor: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Spolupracujúci subjekt: Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka

Anotácia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR:

MPSVR SR bude v rámci procesu prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť naďalej podporovať nástroje na zotrvanie klientov v ich prirodzenom domacom prostredí. MPSVR SR bude podporovať výlučne sociálne služby na komunitnej úrovni. MPSVR SR bude pokračovať v transformácii veľkokapacitných zariadení sociálnych služieb na zariadenia s nižšou kapacitou (zariadenia rodinného typu) v záujme uplatnenia individuálneho, na potreby konkrétneho človeka orientovaného prístupu v sociálnych službách.

MPSVR SR plní odporúčania prostredníctvom aktualizácie Stratégie deinštitucionalizácie sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v SR. Za týmto účelom bola vytvorená kreatívna pracovná skupina zložená z relevantných partnerov verejného aj neverejného sektora s odbornou kompetenciou v tejto oblasti. Aktualizovaná Stratégia DI bude reflektovať súčasný stav procesu deinštitucionalizácie v SR a nové záväzné opatrenia sú nastavované so zohľadnením potreby aktívnejšieho naplňovania Dohovoru OSN pre osoby so zdravotným postihnutím. Konkrétne kroky na dosiahnutie krátkodobých ako aj dlhodobých cieľov v procese DI budú definované vo finálnej podobe opatrení aktualizovaného strategického dokumentu.

¹ Občianske združenie Bez bariéry – Národná platforma proti bariéram v rámci medzirezortného pripomienkového konania navrhlo doplniť do materiálu nasledovných sedem zásadných bodov: 1. bezbariérovosť ako základný faktor pre mobilitu do systémov nielen výkonu štátnej správy a verejných samospráv, ale aj do systémov kontroly zákonov a nariadení určených k zabezpečeniu tejto priority aj prostredníctvom druhého odborného gestora - Ministerstva dopravy a výstavby SR 2. zmeniť systém kontroly medzinárodných dohovorov súvzťažných k právam zdravotne postihnutých tak, aby systém bol jednoznačný, nedeklaroval iba ale bol efektívny, správny a právny a hlavne aby odrážal situáciu a stav na Slovensku vo vzťahu k potrebám obyvateľov aj návštevníkov Slovenska 3. zvýšiť dôraz na systém kontroly plnenia medzinárodných dohovorov vo vzťahu k osobám s obmedzenou mobilitou (nielen ŤZP) tak, aby výsledky boli podkladom pre novely legislatívnych opatrení Slovenska v plnom rozsahu v súlade s nariadeniami EÚ a medzinárodných inštitúcií 4. zabezpečiť rozpad legislatívy súvzťažnej k bezbariérovosti vzhľadom na kompetenčnú roztrieštenosť do všetkých oblastí sektorovej mobility a vytvoriť systém kontroly opatrení od verejných samospráv až po NKÚ a iné centrálné orgány štátnej správy 5. nastaviť pravidla podpory pre čerpanie zdrojov z národných aj nadnárodných finančných potenciálov tak, aby bola obmedzená a kontrolovaná úniková časť financií mimo projektové aktivity 6. zahájiť riešenie zamestnanosti zdravotne postihnutých osôb v rovinách pre zamestnávateľov a pre zamestnanca tak, aby zamestnávanie zdravotne postihnutých nebolo strašiakom, ale čťou zamestnávateľov ako je tomu v západných a vyspelých krajinách, pričom súčasný stav na Slovensku je taký, že v mnohých prípadoch je zamestnávanie ŤZP nevýhodné pre zamestnávateľov 7. implementovať koordináciu pripravovaných opatrení EÚ dotýkajúcich sa legislatívy v oblasti bezbariérovosti a zosúladovania bezbariérovosti v európskom priestore, mobility a interoperability a zrušiť všetky výnimky, ktoré v súčasnosti SR ako jediná krajina EÚ má.

Rovnaké práva mužov a žien

18. Uznávajúc úsilie a úspechy zmluvného štátu, pokiaľ ide o riešenie nerovnosti medzi mužmi a ženami, vrátane národnej stratégie a akčných plánov v oblasti rodovej rovnosti, niektorých zlepšení zastúpenia žien na pozíciách politického vedenia a zvýšenia počtu mužov, ktorí čerpajú otcovskú dovolenku, Výbor je znepokojený pomalým celkovým pokrokom smerom k dosiahnutiu úplnej rovnosti. Výbor je obzvlášť znepokojený tým, že obmedzené pokroky v oblasti výrazného zlepšovania vedúceho postavenia žien v rôznych politických, sociálnych a ekonomických inštitúciách a riešeniami veľmi nerovnomerného rozdelenia neplatených domácich povinností a zodpovednosti za starostlivosť medzi ženami a mužmi, sú významnými prekážkami rovnosti. Znepokojuje ho aj pretrvávanie stereotypov o ženách a ich úlohe v spoločnosti a rodine (čl. 3 a 7).

19. Výbor odporúča, aby zmluvný štát:

(a) **revidoval, menil a dopĺňal všetky existujúce zákony, nariadenia, normy a postupy, ktoré diskriminujú ženy, a aby vypracoval politiky a programy vrátane dočasných osobitných opatrení na dosiahnutie skutočnej rodovej rovnosti vo všetkých oblastiach hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv;**

(b) **prijal komplexné opatrenia na odstránenie silných rodových stereotypov, a to aj prostredníctvom mediálnych kampaní a konzultácií s mienkotvornými predstaviteľmi a prostredníctvom zvyšovania informovanosti širokej verejnosti o rovnakom rozdelení práv a povinností medzi mužmi a ženami v rodine a spoločnosti;**

(c) **pokračoval v úsilí o zvýšenie počtu mužov, ktorí čerpajú otcovskú dovolenku;**

(d) **uznal a ocenil neplatenú opatrovateľskú prácu a zaoberal sa jej vplyvom na zamestnanosť žien, ako je uvedené v odseku 23 nižšie.**

Gestor: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Anotácia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR:

MPSVR SR k danému odporúčaniu uvádza, že legislatíva a normy, ktoré diskriminujú alebo by mohli diskriminovať ženy, boli revidované už pred vstupom SR do Európskej únie. Nemáme znalosť, že by v súčasnosti mohli existovať diskriminačné zákony; pokiaľ sa takéto návrhy vyskytnú, odbor rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí ich v rámci MPK pripomienkuje.

MPSVR SR vytvára rámcové podmienky pre rovnovážnejšie rozdelenie zodpovednosti za starostlivosť o deti a iných závislých členov a členky rodiny. Príkladom podpory rovnocenného rodičovstva je neustále sa zvyšujúci počet otcov čerpajúcich materskú dovolenku, ktorý sa každým rokom zdvojnásobuje. Zároveň vytvára ministerstvo podmienky na zlepšenie služieb v oblasti zosúladenia rodinného a pracovného života, a to aj podporou flexibilných foriem práce špecificky pre matky malých detí a podporou zariadení starostlivosti o deti.

MPSVR SR je pripravené naďalej podporovať rovnosť medzi mužmi a ženami formou kampaní a vzdelávania tak vo vlastnej réžii, ako aj podporou v rámci rôznych grantových a dotačných schém.

Na podporu aktivít a inštitucionálneho zabezpečenia v oblasti nediskriminácie a podpory rovnosti medzi mužmi a ženami zabezpečil Odbor rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí (ďalej len „ORRRP“) v roku 2018 vyhlásenie výzvy pre dopytovo orientované projekty „Poradenstvo a osveta v oblasti prevencie a eliminácie diskriminácie“. Cieľom výzvy je podporiť aktivity vedúce k zvýšenej informovanosti o predchádzaní všetkým formám diskriminácie a spôsoboch ochrany pred ňou. V rámci výzvy sú podporené aj projekty zamerané na zvyšovanie povedomia o rôznych aspektoch podpory rovnosti medzi mužmi a ženami.

Nezamestnanosť

20. Výbor si je vedomý úsilia a úspechov zmluvného štátu v oblasti riešenia nezamestnanosti a je naďalej znepokojený tým, že dlhodobá nezamestnanosť stále pretrváva, najmä medzi menšinovými skupinami. Nezamestnanosť mladých ľudí a výrazné regionálne rozdiely na trhu práce si vyžadujú ďalšiu pozornosť. Ďalej sa obáva, že migranti, utečenci a žiadatelia o azyl čelia prekážkam na trhu práce (čl. 6 ods. 1).

21. **Výbor odporúča, aby sa zmluvný štát naďalej zaoberal všetkými formami nezamestnanosti, berúc do úvahy potrebu zmierniť regionálne rozdiely na trhu práce. Bezodkladne by mal zrušiť požiadavku, aby utečenci a žiadatelia o azyl čakali deväť mesiacov pred hľadaním zamestnania. Výbor v tejto súvislosti odkazuje zmluvný štát na svoje vyhlásenie z roku 2017 o povinnostiach štátov voči utečencom a migrantom podľa Paktu.**

Gestor: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Spolupracujúci subjekt: Ministerstvo vnútra SR

Anotácia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR:

Aj napriek celkovému zlepšeniu situácie vo vývoji nezamestnanosti bude SR naďalej pokračovať v úsilí prijímať a realizovať opatrenia na zníženie miery dlhodobej nezamestnanosti a nezamestnanosti mladých ľudí, ako aj na zníženie regionálnych disparít. SR má vytvorený legislatívny rámec prostredníctvom zákona o službách zamestnanosti upravujúci nástroje aktívnych opatrení na trhu práce (AOTP) podporujúci integráciu a reintegráciu uchádzačov o zamestnanie, najmä znevýhodnených skupín, na trh práce. Súčasťou systému AOTP sú taktiež programy a projekty, ktoré podľa svojho konkrétneho cieľového zamerania môžu byť orientované na ktorúkoľvek skupinu uchádzačov o zamestnanie, vrátane znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie. Systém AOTP má zároveň regionálnu dimenziu, keď vyššia podpora je smerovaná do regiónov s vyššou mierou nezamestnanosti. V rámci neho je, okrem národných projektov, vytvorený priestor aj na realizáciu regionálnych projektov a dopytovo-orientovaných projektov, riešiacich aktuálne potreby a špecifiká regionálnych trhov práce. Naďalej bude pokračovať aj implementácia opatrení vyplývajúcich z

- *Akčného plánu na posilnenie integrácie dlhodobo nezamestnaných na trh práce v Slovenskej republike prostredníctvom podpory druhej šance na vzdelávanie, realizáciu pilotných projektov adresovaných na dlhodobo nezamestnaných a multiprofesionálnu*

intenzívnu podporu dlhodobo nezamestnaných (individualizované poradenstvo, bilancia kompetencií) a

- Národného plánu implementácie Záruky pre mladých ľudí v Slovenskej republike prostredníctvom podpory prvého pravidelne plateného zamestnania, mentorovaného zamestnania, samozamestnania a absolventskej praxe s možnosťou následného zamestnania. Súčasťou opatrení je taktiež podpora vzdelávania a individualizovaného poradenstva s dôrazom na znevýhodnené skupiny mladých ľudí.

Zároveň SR v máji 2018 prijala novú legislatívnu úpravu v oblasti sociálnej ekonomiky, ktorá predstavuje ďalšiu formu podpory integrácie znevýhodnených a zraniteľných skupín osôb na trh práce. Z hľadiska podpory zamestnanosti má rozvoj sociálnej ekonomiky svoj významný potenciál – patrí medzi sektory s perspektívou pre regionálny a miestny rozvoj a pre zamestnanosť tým, že prostredníctvom svojich subjektov, sociálnych podnikov vytvára pracovné miesta pre znevýhodnené a zraniteľné skupiny obyvateľstva, posilňuje sociálnu, hospodársku a územnú súdržnosť, vytvára sociálny kapitál, podporuje aktívne občianstvo, solidaritu a hospodárstvo s demokratickými hodnotami. Zároveň podporuje trvalo udržateľný rozvoj a sociálne, environmentálne a technologické inovácie.

K odstraňovaniu regionálnych rozdielov prispieva aj zákon o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov umožňuje koncentráciu nástrojov, opatrení a prirodzene aj peňažných zdrojov na rozširovanie hospodárskeho a sociálneho rozvoja a zamestnanosti. Osobitná podpora najmenej rozvinutých okresov sa poskytuje na základe akčných plánov, schvaľovaných vládou SR pre každý najmenej rozvinutý okres osobitne, keďže každý z týchto okresov má svoje vlastné príčiny hospodárskeho zaostávania, z ktorých každé vyžaduje iné konkrétne riešenia. Akčný plán môže nad rámec existujúcich opatrení a využívania existujúcich finančných zdrojov obsahovať aj technickú podporu miestnej samosprávy a občianskej spoločnosti a tzv. regionálny príspevok ako doplnkový zdroj financovania pri realizácii príslušného akčného plánu.

K druhej časti odporúčania uvádzame, že podľa zákona o službách zamestnanosti štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorým bol udelený azyl, poskytnutá doplnková ochrana alebo poskytnuté dočasné útočisko, je umožnený prístup na trh práce bez potvrdenia o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta, ktoré zodpovedá vysokokvalifikovanému zamestnaniu, potvrdenia o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta a povolenia na zamestnanie. Okrem toho štátni príslušníci tretích krajín, ktorým bol udelený azyl alebo poskytnutá doplnková ochrana, patria medzi znevýhodnené skupiny uchádzačov o zamestnanie a je im umožnený prístup k verejným službám zamestnanosti. Štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí sú žiadatelia o azyl, je v zmysle zákona o azyle umožnený vstup na trh práce bez obmedzenia až po deviatich mesiacoch od podania žiadosti o azyl. Uvedené je v súlade aj so Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2013/33/EÚ z 26. júna 2013, ktorou sa stanovujú normy pre prijímanie žiadateľov o medzinárodnú ochranu (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 180, 29. 6. 2013).

Anotácia Ministerstva vnútra SR:

Osoby s udelenou medzinárodnou ochranou majú právo pracovať ihneď po udelení jednej z foriem medzinárodnej ochrany (azyly alebo poskytnutia doplnkovej ochrany). Nevyžaduje sa od nich pracovné povolenie a môžu sa zamestnať rovnako ako občania SR. Uvedené je upravené v § 23a ods. 1 písm. i) a j) v spojení s §23a ods. 2 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Oprávnenie vstupovať do pracovnoprávných vzťahov žiadateľov o udelenie azylu stanovené v § 23 ods. 6 zákona č. 480/2002 o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je v súlade s článkom 15 Smernice Európskeho parlamentu a Rady

2013/33/EÚ z 26. júna 2013, ktorou sa stanovujú normy pre prijímanie žiadateľov o medzinárodnú ochranu. Dôvodom oprávnenia vstupovať do pracovnoprávneho vzťahu po deviatich mesiacoch od začatia konania tak, ako je vymedzené v zákone o azyle, je neisté právne postavenie žiadateľa, nakoľko v prebiehajúcom konaní ešte nie je zrejmé, či mu bude udelená medzinárodná ochrana a následne je otázna aj jeho prípadná integrácia do spoločnosti s participáciou na trhu práce. Okamžitý prístup na trh práce pre žiadateľov o udelenie azylu by tiež mohol pôsobiť ako tzv. "pull factor".

Rodová diskriminácia v zamestnaní

22. Výbor vyjadruje poľutovanie nad pretrvávaním mnohých prekážok úplnej a rovnocennej účasti žien na pracovnom trhu, vrátane nerovnakého rozdelenia povinností v domácnosti a v oblasti starostlivosti, ktoré bránia účasti na trhu práce. Výbor je znepokojený horizontálnou segregáciou, diskrimináciou v odmeňovaní a chýbajúcimi spravodlivými a transparentnými kariérnymi postupmi, ktoré neúmerne znevýhodňujú ženy (čl. 3 a 7).

23. **Výbor odporúča, aby zmluvný štát:**

(a) **vypracoval a vykonával právne predpisy, politiky a programy na riešenie všetkých prekážok rovnosti žien v zamestnaní;**

(b) **zabezpečil, aby trh práce a príslušné sociálne politiky uznávali a hodnotili neplatenú opatrovateľskú prácu a zaoberali sa jej vplyvom na zamestnanosť žien;**

(c) **zvýšil informovanosť inšpektorátu práce o porušovaní práv žien;**

(d) **uľahčil ženám prístup k účinným nápravným prostriedkom v prípade všetkých zistených porušení na trhu práce.**

Gestor: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Anotácia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR:

Pre účely tohto dokumentu a z neho vyplývajúcich aktivít sa pod pojmom rod rozumie pojem pohlavie v súlade s terminológiou uvedenou v Ústave Slovenskej republiky, v primárnom práve EÚ.

Písm. a), b) a d): MPSVR SR k danému odporúčaniu uvádza, že legislatíva a normy, ktoré by predstavovali prekážky rovnosti žien v zamestnaní, boli revidované už pred vstupom SR do Európskej únie. Nemáme znalosť, že by v súčasnosti mohli existovať diskriminačné zákony; pokiaľ sa takéto návrhy vyskytnú, odbor rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí ich v rámci MPK pripomienkuje.

Postavenie žien na trhu práce však nie je možné zlepšiť len formálnymi a legislatívnymi opatreniami, ale je nutné odstraňovať príčiny znevýhodnení, s ktorými sa ženy na trhu práce stretávajú. Preto bude ministerstvo naďalej robiť a podporovať opatrenia na zvýšené zapájanie otcov do starostlivosti o deti s cieľom spravodlivejšej del'by neplatennej práce medzi mužmi a ženami.

V odstraňovaní rozdielov v odmeňovaní mužov a žien a vertikálnej segregácie na trhu práce robí MPSVR SR dlhodobé opatrenia a podporné aktivity, ktoré sa prejavujú aj na pozitívnom vývoji týchto ukazovateľov. Napr. SR patrí ku krajinám EÚ s nadpriemerným zastúpením žien v dozorných radách spoločností a mzdový rozdiel medzi mužmi a ženami sa za ostatných 10 rokov znížil o tretinu.

Podpora zamestnanosti žien, a to najmä zlepšením prístupu k cenovo dostupnej a kvalitnej starostlivosti o deti, je neustále zdôrazňovaná aj v odporúčaniach Rady k národnému programu reforiem SR. Preto je jednou z dominantných oblastí pre zlepšenie postavenia žien na trhu práce podpora opatrení na zosúladenie rodinného a pracovného života, ktoré MPSVR SR rieši tak po legislatívnej a formálnej stránke, ako aj podporou cez špecifické výzvy z operačného programu Ľudské zdroje. Špecifická podpora rovnosti príležitostí medzi mužmi a ženami integrovaná aj do všetkých operačných programov z európskych investičných a štrukturálnych fondov (EŠIF) cez špecificky stanovené opatrenia a aktivity a vyhlásenie takýchto výziev.

MPSVR SR už zadalo dve externé úlohy na prípravu metodiky pre Inšpektoráty práce (IP) na práce na zisťovanie a posudzovanie prípadov diskriminácie so zameraním na diskrimináciu medzi mužmi a ženami. Žiaľ, ani jedna z uvedených metodík nenaplnila očakávania, preto je vývoj metodiky pre IP jednou z aktivít projektu „Prevenencia a eliminácia rodovej diskriminácie“, ktorého prijímateľom je Inštitút pre výskum práce a rodiny. Zámer národného projektu je podporený v rámci operačného programu Ľudské zdroje z Európskeho sociálneho fondu. Úloha vyplýva z Akčného plánu rodovej rovnosti na roky 2014 - 2019. Hlavný cieľ pripravovanej metodiky je „zlepšenie schopností inšpektorátov práce pri zisťovaní prípadov diskriminácie so zameraním na diskrimináciu medzi mužmi a ženami“.

MPSVR SR ďalej v roku 2020 plánuje spustenie nového národného projektu „Rodová rovnosť na pracovisku“, ktorý sa zameriava na zavedenie systémových opatrení pre politiky zosúladenia rodinného a pracovného života a ich zavádzanie do praxe ako aj pripraviť podmienky po odbornej a metodickej stránke pre dopytovo orientovanú výzvu zameranú na konkrétne opatrenia v oblasti zosúladenia rodinného a pracovného života vrátane auditov zameraných na rovnosť medzi mužmi a ženami u zamestnávateľov. Medzi plánované výstupy projektu sú zaradené a) Konceptia pre zosúladovanie súkromného a pracovného života; b) Analytická štúdia náklady a výnosy uplatňovania rovnosti medzi mužmi a ženami na trhu práce;

c) Metodika pre uplatňovanie rovnosti medzi mužmi a ženami a zosúladenia rodinného a pracovného života na trhu práce; d) Katalóg opatrení uplatňovania rovnosti medzi mužmi a ženami na trhu práce; ako aj e) Metodika pre uplatňovanie auditov zameraných na rovnosť medzi mužmi a ženami u zamestnávateľov.

Písm. c): Národný inšpektorát práce od roku 2018 začal uplatňovať Konceptiu vzdelávania zamestnancov sústavy inšpekcie práce a v rámci tejto aktivity od roku 2018 pribudlo v sústave 18 špecialistov v oblasti diskriminácie a rovnosti pohlaví. Taktiež Národný inšpektorát práce každoročne spracúva „Informatívnu správu o stave diskriminácie a rovnosti medzi mužmi a ženami v pracovnoprávných vzťahoch“, ktorú zasiela na MPSVR SR ako podklad do celkovej správy o stave rovnosti medzi mužmi a ženami každoročne zverejňovanej na stránke MPSVR SR. Špeciálne sa sleduje oblasť rovnosti pohlaví aj v oblasti podnetov. V uvedených aktivitách plánuje inšpekcia práce aj naďalej pokračovať.

Právo na spravodlivé a priaznivé pracovné podmienky

24. Výbor uznáva kroky, ktoré zmluvný štát podnikol na zabezpečenie spravodlivých a priaznivých pracovných podmienok, ako je zvýšenie miezd, zlepšenie na inšpektoráte práce a

program na lepšie prepojenie rodiny a práce. Výbor je však naďalej znepokojený porušovaním pracovných práv, vrátane neplatenia miezd a diskriminácie v mzdách a ich neprimeraný dopad na migrujúcich pracovníkov, žiadateľov o azyl a utečencov, najmä tých, ktorí boli prijatí do zamestnania prostredníctvom agentúr práce. Výbor je znepokojený tým, že existujú pracovníci, ktorých plat je menší ako minimálna mzda, a to aj medzi pracovníkmi s nízkou kvalifikáciou a migrujúcimi pracovníkmi a ženami (čl. 2, 3 a 7).

25. Výbor odporúča, aby zmluvný štát:

(a) zabezpečil úplné geografické a odvetvové pokrytie inšpektorátu práce a poskytol primerané finančné a technické zdroje na zabezpečenie neustáleho zvyšovania inšpekcií;

(b) poskytol účinné a dostupné nápravné prostriedky všetkým obetiam porušovania pracovných práv, zabezpečoval odškodnenie a záruku, že sa to nebude opakovať;

(c) pokračoval v úsilí o reguláciu a dohľad nad činnosťou pracovných agentúr;

(d) naďalej zabezpečoval realistický výpočet a zvyšovanie minimálnej mzdy;

(e) odstránil všetky prekážky spojené s odborovou organizáciou a zabezpečil v tomto ohľade plné uznanie práv všetkých pracovníkov.

Gestor: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Spolupracujúci subjekt: Ministerstvo spravodlivosti SR

Anotácia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR:

Písm. a): Uvedená úloha vyplýva zo Stratégie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na roky 2016-2020, úloha B.1.: Zabezpečiť zodpovedajúce finančné, personálne zdroje a podmienky na efektívny výkon inšpekcie práce a orgánov dozoru nad BOZP vo všetkých oblastiach ich vecnej pôsobnosti. Z dlhodobého hľadiska sa navyšujú počty inšpektorov a je zrejma snaha o dosiahnutie čo najvyššej možnej obsadenosti. V sústave inšpekcie práce pôsobia od 01. 10. 2013 útvary kontroly nelegálneho zamestnávania (ÚKNZ – KOBRA), pričom tieto aktívne pôsobili aj v roku 2017. Ide o špecializované tímy inšpektorov práce, ktoré vykonávajú v prevažnej miere kontrolu dodržiavania zákazu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania. Od 09. 10. 2017 boli v rámci organizačnej zmeny útvary kontroly nelegálneho zamestnávania (ÚKNZ – KOBRA) transformované na oddelenia kontroly nelegálneho zamestnávania (ďalej „OKNZ – KOBRA“) a personálne posilnené o cca 10 inšpektorov práce. Tento organizačný útvar tvorilo ku koncu roka 2017 celkovo 48 inšpektorov práce. Geografické a odvetvové pokrytie inšpektorátu práce by malo byť zabezpečené dostatočne už teraz.

Písm. b): Štátny príslušník tretej krajiny, ktorý bol nelegálne zamestnaný, môže podať podnet podľa § 150 ods. 2 Zákonníka práce na príslušnom inšpektoráte práce. O tejto možnosti je kontrolný orgán v zmysle § 7c ods. 1 zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní pri výkone kontroly nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania povinný

štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý bol nelegálne zamestnaný podľa § 2 ods. 3, informovať. Na základe § 7c ods. 1 zákona č. 82/2005 Z. z. realizujú kontrolné orgány celú svoju činnosť pred administratívnym vyhostením štátneho príslušníka tretej krajiny z územia SR, preto ich zákonná povinnosť informovať o právach je vykonaná vždy pred samotným rozhodnutím o návrate. V prípade zistenia nedostatku inšpektor práce uloží odstrániť zistené porušenie, a taktiež uloží povinnosť kontrolovanému zamestnávateľovi alebo kontrolovanej fyzickej osobe, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom doručiť inšpektorátu práce v určenej lehote písomnú správu o splnení opatrení na odstránenie zistených porušení a ich príčin. Ak kontrolovaný subjekt neodstráni zistené porušenie, spravidla sa vykoná nová inšpekcia práce. Za nesplnenie povinnosti uloženej opatrením podľa § 12 ods. 2 písm. b) až i) inšpektorát práce ukladá pokutu podľa § 19 ods. 2 písm. b) bod 1 zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce.

V zmysle § 14 Zákonníka práce spory medzi zamestnancom a zamestnávateľom o nároky z pracovnoprávných vzťahov prejednávajú a rozhodujú súdy. Nelegálne zamestnaný štátny príslušník tretej krajiny má, rovnako ako štátni príslušníci SR a EÚ, v zmysle tohto ustanovenia možnosť obrátiť sa so svojimi nárokmi a žiadosťou o prípadné odškodnenie z pracovnoprávneho vzťahu na súd.

Písm. c): Podmienky vykonávania sprostredkovania zamestnania za úhradu, ako aj podmienky vykonávania činnosti agentúr dočasného zamestnávania upravuje zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o službách zamestnanosti“). Právnická osoba alebo fyzická osoba môže vykonávať sprostredkovanie zamestnania za úhradu len ak má na túto činnosť oprávnenie vydané živnostenským úradom v zmysle zákona 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Fyzické osoby a právnické osoby, ktorým bolo udelené živnostenské oprávnenie na sprostredkovanie zamestnania za úhradu, sú povinné dodržiavať príslušné ustanovenia zákona o službách zamestnanosti v oblasti sprostredkovania zamestnania za úhradu. S cieľom získať a udržiavať informácie o počte a činnosti subjektov vykonávajúcich sprostredkovanie zamestnania za úhradu alebo činnosť agentúr dočasného zamestnávania, zákon o službách zamestnanosti ustanovuje sprostredkovateľom zamestnania za úhradu a agentúram dočasného zamestnávania povinnosť predkladania ročných správ o činnosti a vytvorenie podmienok na kontrolu dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti služieb zamestnanosti vrátane povinnosti poskytovať informácie a potrebné doklady orgánom kontroly. Orgán kontroly ústredia alebo úradu práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „úrad“) je oprávnený na výkon kontroly v rozsahu § 9 ods. 3 zákona č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov, t.j. je oprávnený kontrolovať plnenie povinností vyplývajúcich zo zákona o službách zamestnanosti pre účastníkov právnych vzťahov podľa tohto zákona. Kontrola povinnosti, ktoré pre sprostredkovateľov zamestnania za úhradu vyplývajú zo živnostenského zákona, je v pôsobnosti živnostenských úradov. V prípade preukázaného porušenia zákona o službách zamestnanosti sprostredkovateľom zamestnania za úhradu, je správny delikt podľa § 68a zákona o službách zamestnanosti rozhodnutím úradu alebo ústredia sankcionovaný pokutou do výšky 33 193, 91 eur. Právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá vykonáva činnosť agentúry dočasného zamestnávania bez povolenia, je sankcionovaná pokutou od 5 000 eur do 100 000 eur.

Písm. d): V roku 2019 bola prijatá novela zákona č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde, účinná od 1.1.2020, na základe ktorej od roku 2021 dôjde k zvyšovaniu minimálnej mzdy na základe vopred daného mechanizmu v prípade, ak nedôjde k dohode reprezentatívnych sociálnych partnerov na úrovni tripartity o sume minimálnej mzdy. Podľa nového

mechanizmu bude minimálna mzda napojená na medziročný rast priemernej nominálnej mesačnej mzdy v národnom hospodárstve dva kalendárne roky vopred (pre rok 2021 to bude rozdiel medzi rokom 2018 a 2019). Uvedený princíp plne odráža požiadavka na realistický rast minimálnej mzdy.

Písm. e): SR v právnom poriadku plne zabezpečuje právo na slobodné združovanie, čo je vyjadrené aj v evidenčnom princípe pre založenie odborovej organizácie a minimálnymi požiadavkami na jej založenie v súlade s právom Medzinárodnej organizácie práce. Rovnako minimálne sú požiadavky na pôsobenie odborovej organizácie u zamestnávateľa – postačuje oznámenie o pôsobení a oznámenie osôb konajúcich za túto organizáciu. Zamestnávateľ nie je oprávnený vedieť, kto je členom odborovej organizácie. V podmienkach SR na pracovisku môže pôsobiť aj niekoľko odborových organizácií, pričom v praxi sa tak deje najmä u veľkých zamestnávateľov. Zákonník práce a iné právne predpisy zabezpečujú plnú ochranu zástupcom zamestnancov pred prepustením a zvýšenú ochranu v súdnom spore o pri prepustení, pred inými opatreniami motivovanými ich činnosťou, zabezpečujú im primerané materiálne zabezpečenie a pracovné voľno na výkon ich činnosti. SR podporuje činnosť odborov aj materiálne.

Chudoba

26. Výbor si všíma zlepšenia, ktoré sa dosiahli v pomere osôb trpiacich vážnym hmotným nedostatkom a osôb ohrozených chudobou, je však naďalej znepokojený úrovňami extrémnej chudoby, ktoré sú nad priemerom Európskej únie, a neprimeraným vplyvom celkových mier chudoby na menšinové skupiny, najmä Rómov (čl. 2, 9 a 11).

27. **Výbor odporúča, aby zmluvný štát zintenzívil svoje úsilie v boji proti chudobe, najmä extrémnej chudobe, prijatím národného akčného plánu boja proti chudobe založeného na prístupe vychádzajúcom z ľudských práv. Ďalej odporúča, aby zmluvný štát zabezpečil, že dávky sociálneho zabezpečenia poskytujú primeranú ochranu pred všetkými formami chudoby a aby boli osobitne prispôbolené potrebám najviac ohrozených osôb.**

Gestor: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Spolupracujúci subjekt: Úrad splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity

Anotácia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR:

Znižovanie chudoby a sociálneho vylúčenia patrí k dlhodobým prioritám verejných politík na Slovensku. SR má prijatý národný strategický rámec, ktorý zjednocuje prístupy k riešeniu chudoby a sociálneho vylúčenia a zastrešuje v danej oblasti viaceré strategické dokumenty, vrátane ich akčných plánov. Týmto národným strategickým rámcom je Národná rámcová stratégia podpory sociálneho začlenenia a boja proti chudobe, ktorá sa pravidelne vyhodnocuje a aktualizuje na základe vývoja situácie v krajine. Vzhľadom k uvedenému, odporúčanie k prijatiu Národného akčného plánu boja proti chudobe považujeme za duplicitné. V súčasnosti sa pripravuje aktualizácia národnej rámcovej stratégie, predovšetkým za účelom splnenia základnej tematickej podmienky v zmysle materiálu „Spôsob uplatnenia základných podmienok pri príprave implementačného mechanizmu politiky súdržnosti EÚ po roku 2020 v podmienkach SRI“, t.j. podmienkou pre čerpanie finančných prostriedkov z Európskych štrukturálnych a investičných fondov v novom

programovom období 2021-2027“². Za dostatočnú pomoc v danej oblasti a najmä v oblasti riešenia extrémnej chudoby považujeme dôsledné plnenie úloh vyplývajúcich už z prijatých strategických dokumentov, ktoré zastrešuje národná rámcová stratégia, ktorými sú napr. Stratégia SR pre integráciu Rómov do roku 2020, ako aj Akčné plány Stratégie SR pre integráciu Rómov do roku 2020.

V súlade so základným právom fyzickej osoby na pomoc nevyhnutnú na zabezpečenie základných životných podmienok, ktorá je v čl. 39 ods. 4 Ústavy SR garantovaná, každému, kto je v hmotnej núdzi, bude MPSVR SR v súlade so zákonom č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov naďalej poskytovať ochranu a pomoc osobám, domácnostiam, ktoré sa ocitnú v stave hmotnej núdze a presadzovať ďalšie opatrenia, ktoré prispievajú k zvýšeniu ochrany pred pádom a zotrúvaním ohrozených osôb v chudobe.

Anotácia Úradu splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity:

K predmetnému odporúčaniu uvádzame, že k postupnému znižovaniu miery extrémnej chudoby smerujú opatrenia a aktivity Stratégie SR pre integráciu Rómov do roku 2020, pričom sa pripravuje nová stratégia, ktorá sa bude vykonávať po roku 2020. Prijatie Stratégie je zároveň podmienkou pre čerpanie finančných prostriedkov z Európskych štrukturálnych a investičných fondov v novom programovom období. Úrad splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity pokladá za nevyhnutný predpoklad merania pokroku v oblasti integrácie Rómov spoľahlivý mechanizmus monitorovania a hodnotenia, ktorý zabezpečí pravidelné a dôsledné poskytovanie údajov o vplyve opatrení v oblasti integrácie Rómov. V záujme naplnenia tejto potreby bolo v OP Ľudské zdroje identifikované prierezové opatrenie, ktoré je realizované prostredníctvom Úradu splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity formou národného projektu zameraného na komplexné monitorovanie a hodnotenie životných podmienok v marginalizovaných rómskych komunitách prostredníctvom zhromažďovania štatistických a iných dát a informácií. Do aktualizácie Národnej rámcovej stratégie podpory sociálneho začlenenia a boja proti chudobe aj najnovšie štatistické zistenia z aktualizovaného Atlasu rómskych komunit 2019, ktoré sú dostupné na našom webovom sídle <http://www.minv.sk/?atlas-romskych-komunit-2019> ako aj databázu údajov EU SILC – MRK 2018 dostupnú taktiež na webovom sídle úradu: <https://www.minv.sk/?zber-dat-od-ministerstiev-a-ostatnych-organov-statnej-a-verejnej-spravy>.

Násilie páchané na ženách

28. Výbor si so znepokojením všima informácie o vysokom výskyte násilia na ženách, vrátane sexuálneho obťažovania, prenasledovania a domáceho násilia v zmluvnom štáte. Ďalej je znepokojený tým, že neexistuje žiadny osobitný zákon zaoberajúci sa násilím páchaným na ženách a že zmluvný štát ešte neratifikoval Dohovor Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácejmu násiliu a boja proti nemu (Istanbulský dohovor) (čl. 3, 10 a 12).

29. **Výbor odporúča, aby zmluvný štát:**

- (a) **vypracoval osobitné právne predpisy týkajúce sa násilia páchaného na ženách;**

² Dokument schválený uznesením vlády SR č. 324 z 3. júla 2019

- (b) **ratifikoval Istanbulský dohovor;**
- (c) **poskytol obetiam násilia páchaného na ženách úplnú ochranu;**
- (d) **systematicky zhromažďoval desagregované údaje s cieľom lepšie porozumieť povahe a rozsahu násilia páchaného na ženách v zmluvnom štáte;**
- (e) **zlepšil prístup žien k spravodlivosti pre všetky formy násilia páchaného na ženách.**

Gestor: Ministerstvo spravodlivosti SR

Spolupracujúce subjekty: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo vnútra SR

Anotácia Ministerstva spravodlivosti SR k písm. b):

NR SR prijala 29. 3. 2019 uznesenie č. 1697 a následne 28. 11. 2019 uznesenie č. 2261, ktorými vyjadrila nesúhlas s tzv. Istanbulským dohovorom v kontexte domácej ratifikácie aj ratifikácie zo strany Európskej únie. Vláda SR v uznesení č. 641 z 18. 12. 2019 zrušila svoje predchádzajúce úlohy v spojení s ratifikáciou dohovoru.

Doplnenie:

Vláda SR v uznesení č. 15 z 15. 1. 2020 uložila členom vlády SR s využitím všetkých možností postupovať voči inštitúciám Európskej únie a Rady Európy v súlade s uznesením NR SR č. 2261 z 28. 11. 2019 s cieľom zabrániť prijatiu záväzkov a dopadom záväzkov, ktoré nie sú upravené v slovenskom právnom poriadku a vyplývajú z Istanbulského dohovoru na právny poriadok SR. Vláda SR súčasne uložila ministrovi zahraničných vecí a európskych záležitostí SR informovať príslušné inštitúcie Európskej únie a Rady Európy o uznesení NR SR č. 2261 z 28. 11. 2019.

Anotácia Ministerstva spravodlivosti SR k písm. e):

Od 1. 1. 2018 má SR účinný zákon o obetiach trestných činov, ktorý upravuje práva, ochranu a podporu obetí trestných činov, vzťahy medzi štátom a subjektmi poskytujúcimi pomoc obetiam a finančné odškodňovanie obetí násilných trestných činov. Zákon definuje obeť, obzvlášť zraniteľnú obeť (kam sa radí aj obeť trestného činu spáchaného násilím alebo hrozbou násilia z dôvodu jej pohlavia), obeť násilného trestného činu.

Anotácia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR:

MPSVR SR robí a bude naďalej robiť aktivity a podporovať iniciatívy na zlepšenie pomoci ženám, obetiam domáceho násilia, a ich deťom, s dôrazom na zabezpečenie fungovania systému účinnej prevencie a zabezpečenie pomoci a podpory obetiam. Za týmto účelom bol vládou prijatý Národný akčný plán pre elimináciu a prevenciu násilia na ženách na roky 2014 - 2019, ktorý obsahuje jasne definované úlohy s termínami a zodpovednosťou jednotlivých rezortov. Plnenie plánu sa v súčasnosti vyhodnocuje, s predpokladom vypracovania nového navádzujúceho plánu. Služby na podporu obetiam násilia na ženách sú podporované v rámci dotačných schém rezoru, z rozpočtov VÚC ako aj z Európskeho sociálneho fondu prostredníctvom OP Ľudské zdroje.

MPSVR SR súčasne úzko spolupracuje s Prezídium PZ a Generálnou prokuratúrou smerujúc k účinnejšiemu postihovaniu páchatelov domáceho násilia, ako i vykazovaniu administratívnych dát. Jednou z priorít na najbližšie obdobie je aj zabezpečenie systému pomoci obetiam sexuálneho násilia a prevencie pred ním. Na podporu aktivít a inštitucionálneho zabezpečenia v oblasti nediskriminácie zabezpečil ORRRP v roku 2018 vyhlásenie výzva pre dopytovo orientované projekty „Poradenstvo a osveta v oblasti prevencie a eliminácie diskriminácie“. Cieľom výzvy je podporiť aktivity vedúce k zvýšenej informovanosti o predchádzaní všetkým formám diskriminácie a spôsoboch ochrany pred ňou. V rámci výzvy sú podporené mnohé projekty z ktorých sú niektoré zamerané na poskytovanie bezplatného poradenstva pre obeť násilia páchaného na základe pohlavia a/alebo domáceho násilia.

MPSVR SR spustilo národný projekt „Prevencia a eliminácia rodovej diskriminácie“, ktorého cieľom je zabezpečiť systémové inštitucionálne zabezpečenie poradenskej činnosti v oblasti diskriminácie na základe pohlavia vrátane násilia založeného na pohlaví a posilniť odborné kapacity Inštitútu pre výskum práce a rodiny pri realizácii politiky v oblasti odstraňovania diskriminácie z hľadiska pohlavia. Osobitnou aktivitou je realizácia úloh spojených s prevenciou a elimináciou násilia založeného na pohlaví a to činnosti Koordinačno-metodického centra vrátane národnej linky pre ženy zažívajúce násilie. Projekt je predpokladom vytvorenia, stabilizácie a udržiavania systému integrovanej ochrany a podpory obetí násilia založeného na pohlaví a zosúladzovania snahy o jeho znižovanie a predchádzanie MPSVR SR v roku 2017 spustilo celoštátnu mediálnu kampaň PRETOŽE HOVORÍM NIE zameranú na prevenciu sexuálneho násilia v intímnych vzťahoch najmä medzi mladými ľuďmi prostredníctvom zvýšenia povedomia a informovanosti o tomto závažnom probléme. Kampaň mala za cieľ prispieť k prevencii sexuálneho násilia sprostredkovaním najdôležitejších informácií o jeho formách, následkoch, príčinách a možnostiach pomoci.

Anotácia Ministerstva vnútra SR:

Písm. a): V minulom období bol v rámci PZ úrad kriminálnej polície Prezídia Policajného zboru (ďalej len „ÚKP P PZ“) členom medzirezortnej pracovnej skupiny na prípravu osobitného zákona o domácom násilí, resp. násilí na ženách. Prípravu takéhoto zákona typu „lex specialis“ iniciovalo MPSVR SR. Problematika bola napokon riešená v širších súvislostiach, a to v rámci zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o obetiach“) v gescii MS SR, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2018. Už pred prijatím zákona o obetiach bola problematika násilia na ženách, resp. domáceho násilia obsiahnutá v rámci rôznych právnych noriem viacerých právnych odvetví. Zákon o obetiach zakotvil v podmienkach SR komplexnú právnu úpravu ochrany a podpory obetí, v rámci ktorej je riešená aj problematika ochrany a podpory tzv. obzvlášť zraniteľných obetí, kam možno zaradiť aj obeť trestných činov súvisiacich s domácim násilím ako aj obeť ďalších trestných činov, ktoré možno subsumovať pod uvedený pojem násilie na ženách.

MV SR ako gestor problematiky obchodovania s ľuďmi pri poskytovaní pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi postupuje v zmysle Nariadenia MV SR č. 144/2018 o zabezpečení programu podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi (účinnosť nariadenia od 1.1.2019) (ďalej len „nariadenie“). Toto aktuálne nariadenie nahradilo predchádzajúci interný akt riadenia. MV SR zastrešuje pomoc a podporu obetiam obchodovania s ľuďmi v SR kontinuálne od roku 2007 so zohľadňovaním osobitných záujmov a potrieb obetí obchodovania s ľuďmi pri zachovaní princípov a zásad nediskriminácie a rovnakého prístupu

k ponúkaným službám, ktoré tento program podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi zabezpečuje. Nariadenie obsahuje osobitné ustanovenia venujúce sa deťom a osobám, ktoré nie sú občanmi SR. Neobsahuje osobitné ustanovenia venujúce sa ženám, nakoľko osobitné potreby sa zohľadňujú pri každej obeti v rámci vypracovania tzv. individuálneho plánu pomoci, ktorý sa spracováva po konzultácii s obeťou tak, aby jej zabezpečil adekvátnu, cieleňú a efektívnu pomoc a podporu.

Písm. b): Národná rada SR dňa 25. februára 2020 nevyslovila súhlas s Dohovorom Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácejmu násiliu a o boji proti nemu. Ministerstvo vnútra SR a Policajný zbor si uvedomujú potrebu prijímania opatrení na ochranu všetkých ohrozených osôb násilím na ženách a domácim násilím, a to v rámci platných právnych predpisov Slovenskej republiky.

Písm. c): PZ venuje náležitú pozornosť každému oznámenému prípadu násilia na ženách. Počnúc od januára 2017 využívajú policajti prvého kontaktu pri preverovaní oznámení v prípadoch domáceho násilia (služba poriadkovej polície) metódu na kvalifikovaný odhad rizika ohrozenia vo forme Dotazníka na odhad rizika ohrozenia - otázky kladené ohrozenej osobe zažívajúcej násilie, na základe ktorej následne prijímajú potrebné opatrenia na ochranu života a zdravia ohrozenej osoby. V tomto smere je významným opatrením na ochranu ohrozených osôb oprávnenie policajta vykázat' násilnú osobu zo spoločného obydlija podľa § 27a zákona č. 171/1993 Z. z. o PZ v znení neskorších predpisov, a to na dobu 10 dní. Okrem personálnej pôsobnosti má vykázanie aj teritoriálnu pôsobnosť, súčasťou vykázania zo spoločného obydlija je aj zákaz vstupu vykázanej osobe do spoločného obydlija počas 10 dní od vykázania a počas vykázania je vykázaná osoba povinná nepribližovať sa k ohrozenej osobe na vzdialenosť menšiu ako 10 metrov.

Orgány činné v trestnom konaní v pôsobnosti PZ pri posudzovaní konkrétneho prípadu postupujú na základe príslušných trestnoprávných predpisov (Trestný zákon a Trestný poriadok) a následne prijímajú potrebné opatrenia na ochranu obetí podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku, zákona o obetiach, prípadne ďalších právnych noriem. Od momentu prvého kontaktu s obeťou vykonávajú orgány činné v trestnom konaní v pôsobnosti PZ individuálne posudzovanie potrieb obeť za účelom prijatia opatrení na ochranu obeť pred druhotnou viktimizáciou a opakovanou viktimizáciou. Osobitnú pozornosť venujú prípadom, kde obeťou trestného činu je tzv. obzvlášť zraniteľná osoba. Orgány činné v trestnom konaní v pôsobnosti Policajného zboru v prípadoch výsluchu obzvlášť zraniteľných obetí postupujú obzvlášť ohľaduplne, pričom aplikujú osobitné postupy podľa § 134 ods. 4 a § 134 ods. 5 Trestného poriadku. V prípade výsluchu detských obetí a detských svedkov aplikujú aj osobitné ustanovenie § 135 Trestného poriadku.

Zámerom takéhoto osobitného postupu je eliminácia traumatizácie obzvlášť zraniteľných obetí opakovanými výsluchmi a nevhodným prístupom orgánov činných v trestnom konaní počas vedenia výsluchu. Do budúca sa tento postup zefektívni aj využívaním špeciálnych výsluchových miestností. ÚKP P PZ v spolupráci s Akadémiou Policajného zboru realizuje projekt „Špeciálne výsluchové miestnosti pre detské obeť a ďalšie obzvlášť zraniteľné obeť trestných činov“ (realizácia projektu od roku 2018 do roku 2021). V rámci tohto projektu bude vybudovaných celkovo 15 špeciálnych výsluchových miestností dislokovaných v rámci SR, ktorých zámerom je okrem iného aj ochrana obetí pred opakovanou viktimizáciou, a to eliminovaním priameho kontaktu obeť s páchatel'om počas realizácie úkonov trestného konania. V rámci uvedeného projektu už bola zriadená jedna špeciálna výsluchová miestnosť na Akadémii PZ, ktorá slúži prioritne ako výuková miestnosť, ale aj pre potreby praxe. V rámci uvedeného projektu prebieha na Akadémii Policajného zboru akreditovaný špecializovaný kurz vzdelávania príslušníkov PZ (vyšetrovateľov PZ a poverených

príslušníkov PZ). Doposiaľ toto vzdelávanie v rámci projektu absolvovalo 112 príslušníkov PZ, celkovo sa plánuje preškolenie 350 príslušníkov PZ.

Písm. d): Štatistické údaje o prípadoch násilia na ženách, identifikované ako niektorý z trestných činov uvedených v osobitnej časti Trestného zákona, sú v podmienkach Policajného zboru zhromažďované a uchovávané v rámci informačného systému Evidenčno-štatistický systém kriminality (ďalej len „EŠSK“) v gescii odboru správy informačných systémov polície Prezídia PZ. V rámci EŠSK sú evidované štatistické údaje o trestných činoch, ich páchateloch a obetiach trestných činov. Údaje o trestných činoch sú v EŠSK evidované a uchovávané v súlade s platnou legislatívou, a to najmä v súlade s Trestným zákonom a Trestným poriadkom. K obetiam sú v rámci EŠSK predmetom spracovávaných informácií údaje o pohlaví, veku, sociálnom postavení a príbuzenskom vzťahu páchatel'a k obeti. Počnúc od januára 2017 bolo v rámci EŠSK zavedené osobitné štatistické sledovanie trestných činov spáchaných v súvislosti s domácim násilím.

ÚKP P PZ je gestorom informačného systému „Denník vyšetrovacích spisov“ (ďalej len „DVS“). DVS je elektronickým protokolom vyšetrovacích spisov útvarov Policajného zboru vykonávajúcich vyšetrovanie a skrátené vyšetrovanie. Počnúc od januára 2020 bolo v rámci systému DVS zavedené osobitné vyznačovanie vyšetrovacích spisov týkajúcich sa problematiky domáceho násilia poznámkou „domáce násilie“, v nadväznosti na legislatívne zmeny vo vyhláske MS SR č. 618/2005 Z. z. o tvorbe spisu orgánmi činnými v trestnom konaní a súdmi v znení neskorších predpisov s účinnosťou od 1. januára 2020.

Štatistické údaje o protiprávných konaniach kvalifikovaných ako priestupok, ktoré objasňujú základné útvary PZ (obvodné oddelenia PZ) a prejednávajú príslušné odbory všeobecnej vnútornej správy okresného úradu, vrátane postupu týchto orgánov podľa príslušných ustanovení zákona č. 372/1992 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, sú evidované v rámci systému Centrálnej evidencii správnych deliktov a priestupkov MV SR

Písm. e): V právnom systéme SR neexistujú žiadne ustanovenia, ktoré by akýmkoľvek spôsobom diskriminovali ženy a nerovnocenne posudzovali ženy a mužov v prístupe k spravodlivosti. V posledných rokoch bola v SR prijatá séria noviel Trestného zákona, Trestného poriadku a ďalších zákonov, ktoré sa podstatnou mierou týkajú právneho postihovania rôznych foriem násilia páchaného na ženách a domáceho násilia.

Príslušníci služby poriadkovej polície PZ pri poučení ohrozenej alebo poškodennej osoby poskytujú týmto osobám informácie, ktoré sa týkajú linky pomoci ohrozeným ženám (Národná linka pre ženy) a zároveň poskytujú aj informácie o občianskych združeniach a neziskových organizáciách, ktoré poskytujú pomoc ohrozeným a poškodeným osobám. V roku 2019 sa príslušníci odboru poriadkovej polície Prezídia Policajného zboru aktívne zúčastňovali pracovných stretnutí zameraných na spustenie kampane MV SR pod názvom „Od zajtra“, ktorej cieľom je zlepšenie vyšetrovania trestných činov domáceho násilia, poskytovanie efektívnejšej ochrany týraným ženám a zefektívnenie spolupráce a zdieľania informácií v tejto oblasti medzi príslušnými subjektmi (MS SR, Zbor väzenskej a justičnej stráže a GP SR).

Odbor prevencie kriminality kancelárie ministra vnútra (ďalej „OPK KMV) aj prostredníctvom Národného projektu financovaného z Operačného programu Efektívna verejná správa, Európskeho sociálneho fondu s názvom: “ Zlepšenie prístupu obetí trestných činov k službám a vytvorenie kontaktných bodov pre obeť“ zlepšuje prístup žien k spravodlivosti pre všetky formy násilia páchaného na ženách. Jednou z aktivít bolo aj vzdelávanie príslušníkov PZ v oblasti násilia páchanom na ženách, ako aj poskytovanie pomoci obetiam trestných činov (vrátane násilia páchaného na ženách). Poskytovanie informácií pre obeť trestných činov je zabezpečované v oblasti sociálnej, psychologickú a

právnej pomoci v Kontaktných bodoch, jednotlivých krajských miest (8 krajov v SR). Informačné kancelárie majú byť v rámci udržateľnosti zachované aj po 10/2020.“

Právo na primerané bývanie

30. Výbor je znepokojený správami, že Rómovia čelia mnohým prekážkam pri realizácii svojho práva na primeranú životnú úroveň. Medzi tieto prekážky patrí nútené vystaňovanie z rómskych osád, nedostatok poskytovania náhradného ubytovania v niektorých prípadoch vystaňovania a bývanie pre Rómov, ktoré je oddelené od ostatných častí spoločnosti. Poskytované ubytovanie má niekedy neadekvátnu kvalitu a chýba mu dôležitá infraštruktúra a pracovné príležitosti. Výbor je tiež znepokojený tým, že zmluvný štát nezhrmažďuje informácie o rozsahu bezdomovstva a že neexistuje prístupné sociálne bývanie (čl. 2 a 11).

31. **Výbor odporúča, aby zmluvný štát:**

(a) **zabránil nútenému vystaňovaniu z rómskych osád vrátane vymáhania trestných sankcií po odsúdení za nezákonné vystaňovanie;**

(b) **ak dôjde k vystaňovaniu, s primeranými procesnými zárukami, poskytol všetkým obetiam alternatívne ubytovanie;**

(c) **zabezpečil, aby bolo všetko bývanie pre Rómov integrované do spoločenských, malo primeranú kvalitu a umožňovalo prístup k infraštruktúre a pracovným príležitostiam;**

(d) **poskytol primerané a cenovo dostupné sociálne bývanie;**

(e) **zabezpečil, aby národná stratégia prevencie a riešenia bezdomovstva zahŕňala vypracovanie štatistík na sledovanie rozsahu bezdomovstva a zodpovedajúcim spôsobom sa zamerala na riešenie sociálneho bývania.**

Gestor: Ministerstvo dopravy a výstavby SR

Spolupracujúce subjekty: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, Úrad splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity

Anotácia Ministerstva dopravy a výstavby SR:

V SR primárnu zodpovednosť za obstaranie vlastného bývania nesie občan. Ciele a priority SR v oblasti bývania sú stanovené v rámcovom dokumente „Koncepcia štátnej bytovej politiky do roku 2020“, ktorú schválila vláda SR uznesením č. 13 zo 7. januára 2015. Primárnym cieľom štátu v oblasti bytovej politiky je postupné zvyšovanie celkovej úrovne bývania tak, aby bolo pre obyvateľstvo dostupné a aby si každá domácnosť mohla zabezpečiť primerané bývanie.

V súlade so zámermi koncepcie štátnej bytovej politiky je na Slovensku vytvorený systém podporných ekonomických nástrojov rozvoja bývania, ktoré sú diferencované podľa sociálnej situácie záujemcov o bývanie. V pôsobnosti Ministerstva dopravy a výstavby SR (ďalej len „MDV SR“) je dlhodobý zabezpečený systém podpory obstarávania nájomných bytov určených na sociálne bývanie prostredníctvom kombinácie dotácií podľa zákona č. 443/2010

Z. z. o dotáciách na rozvoj bývania a o sociálnom bývaní v znení neskorších predpisov a zvýhodneného úveru zo Štátneho fondu rozvoja bývania.

Štát v oblasti bývania vytvára nástroje a legislatívne podmienky, ktoré motivujú obce k vytváraniu inkluzívnych lokálnych bytových politík. Realizácia a využívanie existujúcich nástrojov je v plnej kompetencii obcí. K oblastiam, ktoré výlučne závisia na samosprávnom rozhodovaní obce, patria o.i. aj riešenie potrieb náhradného bývania, resp. ubytovania, rozhodovanie o umiestnení novej výstavby sociálneho nájomného bývania.

V súčasnosti za účasti širokej pracovnej skupiny prebieha proces prípravy prvej národnej koncepcie prevencie a riešenia bezdomovstva, ktorej gestorom je MPSVR SR.

Anotácia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR:

Písm. e): Prijatím zákona č. 112/2018 Z. z. sa vytvoril právny rámec pre vznik špecifického druhu registrovaného sociálneho podniku, tzv. sociálny podnik bývania, ktorý má za cieľ zabezpečovať primerané a dôstojné bývanie pre konkrétne vymedzený okruh fyzických osôb po splnení zákonných podmienok. Podporou vzniku sociálneho a spoločensky prospešného nájomného bývania sa sleduje zvýšenie dostupnosti bývania pre tie skupiny obyvateľstva, ktoré si nedokážu, alebo len so značnými ťažkosťami dokážu zabezpečiť zodpovedajúce bývanie. Vymedzením tohto druhu registrovaného sociálneho podniku v rámci ustanovení zákona č. 112/2018 Z. z. sa na Slovensku posilňuje priestor pre rozvoj nájomného bývania. Vytváranie a následné fungovanie sociálnych podnikov bývania nemá nahrádzať a ani zasahovať do fungujúceho modelu sociálneho bývania na Slovensku, ktorý je založený na kombinácii dotácií z Ministerstva výstavby a dopravy Slovenskej republiky a výhodne dohodnutej pôžičky zo Štátneho fondu rozvoja bývania. V tomto prípade ide o doplnenie vyššie uvedeného modelu. Podporou vzniku sociálnych podnikov bývania sa sleduje podpora sociálnej integrácie osôb ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením, a má tiež dosah na podporu sociálno-ekonomickej integrácie marginalizovaných rómskych komunit. Predpokladom vzniku sociálnych podnikov bývania je predpokladom komplexného obsiahnutia sociálno – ekonomickej situácie takto špecifických skupín obyvateľstva, a zlepšenie ich postavenia v rámci spoločnosti, regiónu, obce. Spoločensky prospešným nájomným bývaním v zmysle zákona č. 112/2018 Z. z. sa rozumie poskytovanie bývania, správy, údržby a obnovy bytového fondu prostredníctvom výstavby, prestavby alebo obstarania bytov na účely ich nájmu fyzickým osobám, ktoré tvoria domácnosť a ktorých mesačný príjem v úhrne neprevyšuje štvornásobok sumy životného minima, alebo prostredníctvom nájmu bytov týmto fyzickým osobám. Spoločensky prospešné nájomné bývanie je sociálnou službou všeobecného záujmu podľa osobitného predpisu. Vízia fungovania spoločensky prospešného nájomného bývania na princípe neziskovosti, resp. prísne regulovaného zisku sa v novej legislatíve nielen ukotvila, ale stala sa podmienkou pre poskytnutie viacerých foriem priamej či nepriamej pomoci pre sociálne podniky.

V SR v súčasnosti pravidelné zisťovanie výhradne o ľuďoch bez domova neexistuje. Dôvodom je čiastočne aj skutočnosť, že ľudia bez domova predstavujú tzv. skrytú populáciu, ktorej zachytenie úplným zisťovaním je z hľadiska personálnych kapacít náročné a rovnako sa nezhrmažďujú administratívne dáta, ktoré by predstavovali základný súbor pre výberové zisťovania. Napriek tomu boli v SR realizované viaceré výskumy, ktoré priniesli dáta aj o ľuďoch bez domova. Išlo najmä o Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011, výskum a sčítanie ľudí bez domova v Bratislave a v menšej miere administratívne dáta v rámci správ o sociálnej situácii obyvateľstva a štatistické zisťovanie EU SILC. Jedným zo stanovených cieľov činnosti MPSVR SR v blízkom období je práve podpora pravidelného zberu vybraných dát o ľuďoch bez domova za účelom efektívneho nastavovania opatrení smerujúcich k ukončovaniu bezdomovectva. S ohľadom na druhú časť predmetného odporúčania – „zodpovedajúcim

spôsobom sa zameril na riešenie sociálneho bývania“, je nutné zohľadniť skutočnosť, že právne vymedzenie sociálneho bývania je v gescii Ministerstva dopravy a výstavby SR.

Anotácia Ministerstva spravodlivosti SR:

Písm. a): MS SR upozorňuje, že znenie odporúčania v tomto bode, tak ako je naformulované (v slovenskej aj v anglickej jazykovej mutácii), nedáva zmysel. Jeho implementácia je teda prinajmenšom ohrozená.

Anotácia Úradu splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity:

Problematika tzv. núteného vystaňovania sa dotýka spravidla rodín žijúcich v (obecných) nájomných bytoch. Často krát ide o rodiny nachádzajúce sa v zložitej ekonomickej či sociálnej situácii. Mestá a obce v takýchto prípadoch často vidia riešenie práve v ukončení nájomných zmlúv s jednotlivými nájomcami a následnom vypratání predmetných bytov. Na jednej strane ide o legitímny nástroj obecnej samosprávy, ktorý je často odôvodňovaný povinnosťou predstaviteľov mesta chrániť a zveľadovať verejný, resp. mestský majetok. Na druhej strane je tu však priestor pre systémové nastavenie bytovej a sociálnej politiky príslušnej samosprávy. Právny poriadok SR upravuje jednotlivé náležitosti a predpoklady, ktorých splnenie je nevyhnutnou podmienkou k vystaňovaniu. V prípade ak aj po ukončení nájomného vzťahu nájomca neoprávnene užíva predmetný byt, legálnym riešením pre vlastníka nehnuteľnosti je inštitút vypratania a to prostredníctvom súdnej žaloby na príslušnom súde. Ak napriek právoplatnému a vykonateľnému rozhodnutiu súdu vlastník zotrúva v obydli, jeho nútené vystaňovanie je možné výlučne vo forme exekúcie. Prípadná svojpomoc, alebo iné formy núteného vystaňovania sú neprípustné. Úrad splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity v tejto súvislosti, na základe podnetov dotknutých osôb alebo samospráv, aktívne komunikuje s príslušnými samosprávami a v prípade, že vypratanie nehnuteľnosti je neodvratiteľné, dbá o legálnosť vypratania – vrátane zabezpečenia bytových náhrad v prípadoch, kedy to zákon ustanovuje. Úrad taktiež pripravuje metodiku a usmernenie pre samosprávy, ako predchádzať vzniku obdobných situácií a v prípade, ak k nim dôjde, aké sú zákonné možnosti na ich riešenie.

Zníženie rozdielov v dostupnosti a kvalite bývania a základnej infraštruktúrnej vybavenosti medzi priemerom populácie v SR a príslušníkmi marginalizovaných rómskych komunít a podporovanie a odstraňovanie ich rezidenčnej segregácie, je taktiež globálnym cieľom oblasti bývania v Stratégii SR pre integráciu Rómov 2020. Úrad splnomocnenkyne aj v tejto súvislosti vypracoval metodiku prestupného bývania a v spolupráci so Sekciou európskych programov MV SR sa podieľa na koordinovaní výzvy zameranej na zlepšené formy bývania pre obce s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít s prvkami prestupného bývania. Sprostredkovateľským orgánom projektu financovaného z operačného programu Ľudské zdroje je MV SR, pričom dátum uzavretia v poradí 4. hodnotiaceho kola je 6. apríl 2020. Jedným z princípov projektu je tzv. 3D princíp (desegregácia, destigmatizácia, degetoizácia), ktorý ma zabezpečiť integráciu novej bytovej výstavby, ako aj prístup obyvateľov k riadnej infraštruktúre.

Vhodnou formou prevencie proti nútenému vystaňovaniu je zvýšenie podielu príslušníkov marginalizovaných komunít v legálnych obydliach, čo je jedným z čiastkových cieľov Stratégie SR pre integráciu Rómov 2020, a to prostredníctvom podpory vlastníckeho bývania v obciach s marginalizovanými rómskymi komunitami (ďalej len „MRK“) ako aj prostredníctvom podpory vysporiadania pozemkov v obciach s MRK.

V novej stratégii pre integráciu Rómov, ktorá sa bude vykonávať po roku 2020, Úrad splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity, po dohovore s gestorom a spolupracujúcimi subjektmi, vytvorí predpoklady pre implementáciu odporúčania 31.

32. Výbor odkazuje zmluvný štát na svoju všeobecnú pripomienku č. 7 (1997) k núteným vyst'ahovaniam.

Prístup k vode

33. Výbor je znepokojený nedostatočným pokrokom pri zabezpečovaní vody pre všetkých v nadväznosti na jeho odporúčanie z roku 2012 v tejto veci (E/C.12/SVK/CO/2, ods. 21). Je hlboko znepokojený tým, že v krajine s vysokými príjmami nemá veľký počet Rómov, najmä tých v segregovaných komunitách, stály prístup k čistej vode (čl. 2, 11 ods. 1 a 12 ods. 1).

34. **Výbor opakuje svoje predchádzajúce odporúčanie, aby zmluvný štát podnikol potrebné kroky na zabezpečenie primeraných a bezpečných vodohospodárskych a hygienických služieb pre všetkých svojich obyvateľov vrátane obyvateľov žijúcich vo vidieckych oblastiach. Upozorňuje tiež zmluvný štát na svoju všeobecnú pripomienku č. 15 (2002) o práve na vodu.**

Gestor: Ministerstvo životného prostredia SR

Anotácia Ministerstva životného prostredia SR:

Ministerstvo životného prostredia SR si je vedomé špecifik súvisiacich s prístupom k vode v kontexte marginalizovaných rómskych komunít, berúc do úvahy prierezový charakter predmetnej problematiky. Potreba zabezpečenia prístupu k vode primeranej kvality a potreba vybudovania zodpovedajúcej infraštruktúry je akcentovaná v Stratégii SR pre integráciu Rómov do r. 2020 a v Akčnom pláne Stratégie SR pre integráciu Rómov do r. 2020 na r. 2019-2020. Informácie o prístupe k vode v rómskych osídleniach sú dostupné v Atlase rómskych komunít z r. 2004 a 2013, s aktualizovanými údajmi z r. 2019. Porovnanie dát z Atlasu rómskych komunít z r. 2004 a 2013 ukazuje zlepšenie prístupu k vode v rómskych osídleniach. Komplexný charakter problematiky prístupu k vode v rómskych osídleniach podčiarkuje aj skutočnosť, že kompetencie v oblasti zabezpečenia prístupu k vode majú v zmysle zákona č. 369/1990 o obecnom zriadení obce. Komplexnosť realizácie opatrení na lokálnej úrovni ilustrujú výzvy spočívajúce v problematike vlastníckych práv k pozemkom, ako aj vo finančnej a administratívnej náročnosti realizácie takýchto opatrení. Rezort životného prostredia v súčasnosti aktívnym spôsobom prispieva k zlepšeniu prístupu k vode formou poskytovania finančných prostriedkov na výstavbu verejných vodovodov, kanalizácií a čistiarní odpadových vôd v rámci Operačného programu Kvalita životného prostredia (2014-2020). Zdroje z Operačného programu Kvalita životného prostredia sú určené predovšetkým pre aglomerácie nad 2000 obyvateľov. Uznesením vlády SR č. 521/2019 bol schválený materiál „Financovanie rozvoja verejných vodovodov (s dôrazom pre obce do 2000 obyvateľov) a verejných kanalizácií (s dôrazom pre obce v aglomeráciách do 2000 ekvivalentných obyvateľov) v SR pre roky 2020 – 2030“, v súlade s ktorým sa ukladá povinnosť zabezpečiť finančné prostriedky na budovanie verejných vodovodov a verejných kanalizácií vo výške minimálne 500 mil. eur z rozpočtu Environmentálneho fondu v období rokov 2020-2030.

Prístup k zdravotnej starostlivosti

35. Výbor sa obáva, že v ustanoveniach o zdravotnej starostlivosti sú systémové nedostatky. Medzi ne patrí infraštruktúra nízkej kvality z dôvodu nedostatku investícií, obmedzené skriningové zariadenia, medzery v geografickom pokrytí niektorých zdravotníckych služieb a nízky počet lekárov a zdravotných sestier v niektorých regiónoch (čl. 12).

Anotácia Ministerstva zdravotníctva SR:

Pokiaľ ide o organizáciu a spôsob financovania zdravotnej starostlivosti cestou verejného zdravotného poistenia v SR je možné konštatovať, že do systému sú pravidelne investované finančné zdroje s cieľom zabezpečiť účastníkom systému (populácii SR) najvyššiu možnú úroveň zdravia s ohľadom na existujúce finančné možnosti ekonomiky SR.

Populačný skrining musí spĺňať vysoké požiadavky na kvalitu, MZ SR spolu s odbornými spoločnosťami rokuje so zdravotnými poisťovňami o diferencovaní úhrad pri vyššej (skriningovej) kvalite výkonu, čo by malo pôsobiť ako motivačný faktor pre zvýšenie počtu skriningových zariadení. Počet skriningových mamografických pracovísk sa bude postupne zvyšovať.

MZ SR rieši systémovo nedostatky v rámci zvýšenia počtu lekárov a sestier.

„Rezidentské štúdium“ ako špecifická forma ďalšieho vzdelávania je významným nástrojom stabilizácie pracovnej sily v zdravotníctve na vnútroštátnej úrovni, pri ktorom na začiatku ministerstvo reagovalo na nedostatok všeobecných lekárov a pediatrov v regiónoch s cieľom zabezpečenia dostatočného počtu lekárov, zníženia ich vekového priemeru, ako aj zvýšenia kvality a dostupnosti všeobecnej ambulantnej zdravotnej starostlivosti. V rokoch 2018 a 2019 MZ SR rozšírilo rezidentské štúdium o špecializačné odbory pre lekárov: neurológia, chirurgia, kardiológia, ortopédia, vnútorné lekárstvo, detská psychiatria, urgentná medicína, anestéziológia a intenzívna medicína, rádiológia, geriatria, gynekológia a pôrodnictvo, oftalmológia, urológia, úrazová chirurgia, neonatológia, FBLR, otorinolaryngológia a klinická biochémia a o špecializačné odbory pre sestry: anestéziológia a intenzívna starostlivosť, inštrumentovanie v operačnej sále a ošetrovateľská starostlivosť v psychiatrii.

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR zaviedlo do praxe tzv. stabilizačné pôžičky. Poskytuje sa študentovi bakalárskeho študijného programu ošetrovateľstvo v dennej forme štúdia v študijnom odbore ošetrovateľstvo a absolventovi bakalárskeho študijného programu ošetrovateľstvo v dennej forme štúdia v študijnom odbore ošetrovateľstvo, ktorý štúdium absolvoval alebo absolvuje v akademickom roku 2018/2019.

Cieľom stabilizačnej pôžičky je motivovať študentov vysokých škôl v študijnom programe ošetrovateľstvo, aby po ukončení štúdia nevypadli zo systému poskytovania zdravotnej starostlivosti a vykonávali zdravotnícke povolanie, na ktorého výkon sa pripravovali počas vysokoškolského štúdia.

36. Výbor odporúča, aby zmluvný štát pokračoval a posilňoval snahy investovať do systému zdravotnej starostlivosti s cieľom zabezpečiť všetkým členom populácie najvyššiu možnú úroveň zdravia.

Gestor: Ministerstvo zdravotníctva SR

Anotácia Ministerstva zdravotníctva SR:

SR organizuje systém financovania zdravotnej starostlivosti na princípe zdravotného poistenia, ktoré je povinné pre všetky osoby, s bydliskom resp. výkonom ekonomickej činnosti

na území SR (ak tieto osoby nie sú v tom čase účastníkmi systému zdravotného zabezpečenia iného členského štátu EÚ).

Zdravotná starostlivosť je financovaná zo zdravotného poistenia, do ktorého povinne prispievajú všetci účastníci systému. Výška príspevkov je odvodená od výšky ich príjmu, pričom za osoby s určeným sociálnym statusom (pre ktoré by platba poistného bola neúmerne zaťažujúca – deti, dôchodcovia, nezamestnaní a pod.) platí poistné štát .

Nárok na poskytnutie a úhradu zdravotnej starostlivosti majú všetci účastníci systému, bez ohľadu na výšku ich dovtedajších príspevkov do systému (uplatňuje sa princíp plnej solidarity).

Teda pokiaľ ide o organizáciu a spôsob financovania zdravotnej starostlivosti cestou verejného zdravotného poistenia v SR je možné konštatovať, že do systému sú pravidelne investované finančné zdroje s cieľom zabezpečiť účastníkom systému (populácii SR) najvyššiu možnú úroveň zdravia s ohľadom na existujúce finančné možnosti ekonomiky SR.

Obezita a užívanie drog a alkoholu

37. Výbor uznáva opatrenia na podporu zdravého životného štýlu, ale je znepokojený správami, že obezita a užívanie drog a alkoholu, rovnako ako choroby spojené s rizikovými faktormi správania, zostávajú v zmluvnom štáte vysoké. Výbor okrem toho poznamenáva, že sa nevyvíja dostatočné úsilie na podporu zdravého životného štýlu a reguláciu predaja alkoholu alebo potravín a nápojov deťom. Obáva sa tiež, že medzi zdravotnými výsledkami tých, ktorí majú alebo nemajú vysokoškolské vzdelanie, existuje výrazný rozdiel (čl. 12).

Anotácia Ministerstva zdravotníctva SR:

Orgány verejného zdravotníctva sa v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení neskorších predpisov zameriavajú na ochranu, podporu a rozvoj zdravia všetkých občanov SR. Opatrenia a iniciatívy v oblasti verejného zdravotníctva sú cieľené na každého občana SR bez rozdielu.

V súvislosti s epidemickým nárastom prevalencie obezity v celosvetovom meradle vláda SR schválila Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 – 2025, ktorého súčasťou sú úlohy a aktivity, zamerané na zníženie výskytu obezity detskej a dorastovej populácie. Zlé stravovacie návyky a nízka fyzická aktivita predstavujú významné faktory obezity u dospelých, rovnako ako aj u detí a mladých ľudí. Uvedené faktory vedú k nadhmotnosti a obezite a v dôsledku toho sa môžu uplatniť nezávislé rizikové faktory chronických neprenosných ochorení. Cieľom aktivít je komplexným výkonom štátneho zdravotného dozoru, realizáciou výchovných aktivít v oblasti edukácie matiek cestou materských centier a zariadení pre deti a mládež prispieť k zníženiu výskytu detskej obezity. Gestorom projektu je Úrad verejného zdravotníctva SR a riešiteľskými pracoviskami tejto úlohy sú všetky Regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR.

Aktivity boli realizované v štyroch oblastiach:

a) Podpora zdravého štartu do života

V rámci edukácie matiek v materských centrách sa pozornosť zamerala najmä na problematiku zdravej životosprávy detí formou prednášok, besied a konzultácií.

b) Podpora zdravšieho prostredia na školách

Odborní pracovníci oddelení hygieny detí a mládeže v školských jedálňach a v školských bufetoch vykonávajú kontroly predávaného sortimentu a kontroly dodacích listov predávaného sortimentu potravín s cieľom zistiť, aké je percentuálne zastúpenie ponúkaných tzv. zdravých druhov potravín a potravín s množstvom prebytočnej energie, resp. potravín s vysokým obsahom soli, ktoré prispievajú k riziku vzniku nadhmotnosti až obezity. Priebežne

sa vykonávala taktiež kontrola hygienických podmienok prípravy a podávania stravy, zostavovania jedálnych lístkov, počtu stravujúcich sa detí a mládeže, pestrosti stravy, realizácie pitného režimu detí a ich zapojenie do školského mliečneho programu a programu školské ovocie, podpory poskytovania desiat vyrábaných a podávaných zo školskej kuchyne. Snahou verejných zdravotníkov je obmedziť prístup k občerstveniu a ďalším doplnkovým možnostiam menej zdravých potravín v priestoroch školy.

c) Poskytovať nutričné vzdelávanie odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesijných združení

Odborní pracovníci sa zúčastňujú pravidelných porád pracovníkov školského stravovania, organizovaných okresnými úradmi. Vzdelávanie pracovníkov zariadení školského stravovania sa vykonáva priebežne počas výkonu štátneho zdravotného dozoru, resp. osobnými alebo telefonickými konzultáciami.

d) Podpora pohybových aktivít

Pravidelne sa realizuje výkon cieleného štátneho zdravotného dozoru, zameraného na monitoring hygienických podmienok telovýchovných zariadení u žiakov základných a stredných škôl, vrátane vonkajších telovýchovných plôch z hľadiska dodržania požiadaviek príslušnej legislatívy.

Súčasťou Národného akčného plánu prevencie obezity je aj projekt COSI – Childhood Obesity Surveillance Initiative - súčasť Národného akčného plánu prevencie obezity, ktorého cieľom je podpora zdravia a správneho vývoja detí na Slovensku. Uvedený projekt bol realizovaný vo viacerých európskych krajinách.

V oblasti problematiky alkoholu bol na základe odporúčani Svetovej zdravotníckej organizácie vypracovaný Úradom verejného zdravotníctva SR v spolupráci s Ministerstvom zdravotníctva SR (ďalej len „MZ SR“) a medzirezortnou pracovnou skupinou Národný akčný plán pre problémy s alkoholom na roky 2013 – 2020. Akčný plán bol schválený v roku 2013 a aktualizovaný v roku 2017. Hlavným zámerom aktualizácie Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom na roky 2013 – 2020 je v prvom rade zvýšiť zdravotné uvedomenie o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických účinkov škodlivého užívania alkoholu. Druhým významným cieľom je oblasť kontroly predaja alkoholických nápojov, kontroly veku kupujúceho, kontroly požívania alkoholu na pracoviskách a v doprave.

Akčný plán realizácie Národnej protidrogovej stratégie SR na obdobie rokov 2017 – 2020 v rezorte zdravotníctva bol schválený v roku 2017. Je zameraný na 5 oblastí, ktorými sú zníženie dopytu po drogách; znižovanie ponuky drog; koordinácia; medzinárodná spolupráca a informácie, výskum, monitorovanie a hodnotenie.

38. Výbor odporúča, aby zmluvný štát investoval do preventívnych kampaní v oblasti verejného zdravia a prijal opatrenia zamerané na skupiny a osoby, ktoré majú závažné zdravotné problémy a riziká. Zmluvný štát by mal tiež zlepšiť reguláciu obchodovania s alkoholom, potravinami a nápojmi pre deti, v súlade so súborom odporúčaní Svetovej zdravotníckej organizácie v oblasti marketingu potravín a nealkoholických nápojov zameraného na deti (2010).

Gestor: Ministerstvo zdravotníctva SR

Anotácia Ministerstva zdravotníctva SR:

Legislatívne je problematika predaja a ponuky vybraných nápojov upravená vo vyhláske MZ SR č. 527/2007 z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia pre deti a mládež. V zmysle § 8 ods. 3 citovanej vyhlášky musí prevádzkovateľ zabezpečiť, aby sortiment tovaru v bufetoch, automatoch a iných formách ambulantného predaja zriadeného v rámci zariadenia

pre deti a mládež, ktorý je dostupný žiakom a deťom, bol výživovo hodnotný a neobsahoval najmä alkoholické nápoje, nápoje s obsahom kofeínu a chinínu a tabakové výrobky. Odborní pracovníci odborov hygieny detí a mládeže úzko spolupracujú s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR pri príprave materiálo-spotrebných noriem a receptúr pre školské stravovanie. V rámci aplikácie metodiky princípov k materiálo-spotrebným normám a receptúram pre školské stravovanie v SR sa uvádza, že pri ponuke nápoja k jedlu preferovať podávanie čistej pitnej vody z vodovodu, pitnej vody ochutenej citrónom a bylinkami, prírodných 100%-ných ovocných štiav spracovaných lisovaním, preferovať používanie ovocných sirupov s najmenej 50% podielom ovocnej zložky bez umelých farbív a konzervantov. Uvádza sa zníženie obsahu pridaného cukru v jedlách a nápojoch a podávanie ovocných čajov bez cukru. Čo sa týka požiadaviek na ovocné a zeleninové nápoje, treba preferovať čerstvé šťavy s obsahom 100 % ovocia mierneho pásma alebo zeleniny, ktoré spĺňajú požiadavky legislatívy t.j. do ktorých nebol pridaný cukor, sladidlá, farbivá, arómy a konzervačné látky. V roku 2019 v rámci Roku prevencie prebehla osvetová kampaň a šírenie informácií pre populáciu a pre rizikové skupiny o skriningových programoch a možnostiach prevencie chronických neprenosných ochorení (dokument v TV, rozhovory v TV reláciách, tlačové správy a konferencie, interaktívne „črevo tour“, informačné materiály – letáky, informácie na sociálnych sieťach, billboardy, ...), pričom v roku 2020 sa plánujú ďalšie informačné kampane v spolupráci s patientskymi organizáciami a Národným onkologickým inštitútom. ÚVZ SR a RUVZ sa každoročne zapájajú do osvetu a edukácie populácie v rámci rôznych svetových dní s cieľom zvýšiť povedomie o rizikových faktoroch a prevencii ochorení.

Mentálne zdravie

39. Berúc na vedomie uistenie zmluvného štátu, že ukončenie praxe používania sieťových postelí ako formy obmedzenia je prioritou, výbor je znepokojený správami, že sa stále používajú v ústavoch starostlivosti o duševné zdravie, a to aj medzi deťmi. Obáva sa tiež, že rozsiahle výnimky zo zákazu takýchto praktík v Zákone o sociálnych službách z roku 2009 znamenali, že pacienti v týchto zariadeniach boli zraniteľní rizikom porušenia ich práva na najvyššiu dosiahnuteľnú úroveň zdravotnej starostlivosti (čl. 12).

40. **Výbor odporúča, aby zmluvný štát vykonal všetky potrebné kroky na účinné vykonávanie svojho záväzku, najst' alternatívy k použitiu sieťových postelí v zariadeniach starostlivosti o duševné zdravie. Zmluvný štát by mal zrevidovať Zákon o sociálnych službách z roku 2009 s cieľom odstrániť výnimky zo zákazu.**

Gestor: Ministerstvo zdravotníctva SR

Spolupracujúci subjekt: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Anotácia Ministerstva zdravotníctva SR:

V rámci Slovenskej psychiatrickej spoločnosti SLS bola vo februári 2019 zriadená expertná odborná pracovná skupina pre aktualizáciu existujúcich Odborných usmernení MZ SR k používaniu obmedzovacích prostriedkov u pacientov v zdravotníckych zariadeniach poskytujúcich psychiatrickú starostlivosť (Vestník MZ SR č. 25/2009) a vytvorenie tých, ktoré chýbajú práve v súvislosti s používaním obmedzovacích prostriedkov tak, aby boli v súlade s požiadavkami Európskeho dohovoru na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania (CPT) a podľa Dohovoru OSN proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (CAT). Ďalej sa

pracuje na vytvorení štandardného diagnostického a terapeutického postupu pri elektrokonvulzívnej liečbe vrátane osobitného informovaného súhlasu a poučenia formou prílohy, taktiež vypracovanie osobitného dokumentu pojednávajúceho o „nedobrovoľnej hospitalizácii“ a osobitného dokumentu o „nedobrovoľnej liečbe“ s návrhom na legislatívnu úpravu a aktualizáciu jednotného dokumentu o „Právach a povinnostiach pacientov“. Cieľom je nielen vypracovanie záväzných usmernení vydaných MZ SR, ale aj návrh systému ich vnútornej aj vonkajšej kontroly s možnosťou spätnoväzobného kontrolného mechanizmu, evidencie, registrov.

Plánovaná je výstavba ev. rekonštrukcia existujúcich priestorov v piatich psychiatrických nemocniciach s kapacitou celkovo cca 100 lôžok /5x20/ /pokrývajúcich geografické aj personálne hľadisko/, t. č. vo fáze projektovej dokumentácie a rozpočtu. Ako dočasná náhrada bezpečnostných oddelení do začiatku ich realizácie v týchto psychiatrických nemocniciach sa t. č. plánuje zriadenie cca 2 izolačných miestností ich dobudovaním (ktoré postupne ako prvé nahradia sieťové posteľe) – aktuálne sa pracuje na časovom harmonograme a rozpočte na ich realizáciu. V rámci Slovenskej psychiatrickej spoločnosti SLS bola vo februári 2019 zriadená expertná odborná pracovná skupina pre bezpečnostné lôžka, ktorá sa bude podrobnejšie zaoberať touto otázkou, tiež monitoringom celého procesu najmä v rámci spolupráce s MZ SR. V tejto súvislosti je plánovaná služobná cesta odborníkov do zariadení, kde je systém obmedzených prostriedkov dobre zavedený a etablovaný podľa požadovaných európskych noriem aj CPT štandardov.

Anotácia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR:

Zákon o sociálnych službách v zariadeniach sociálnych služieb neumožňuje používať sieťové posteľe na účely telesného obmedzenia prijímateľa sociálnej služby. Ak je ohrozený život alebo zdravie prijímateľa alebo iných fyzických osôb pri poskytovaní sociálnej služby, je možné v súlade s §10 zákona o sociálnych službách použiť iné prostriedky telesného alebo netelesného obmedzenia a to len na čas nevyhnutne potrebný na odstránenie priameho ohrozenia, pričom pred prostriedkami telesného obmedzenia (napr. použitie rôznych úchopov, umiestnením prijímateľa do špeciálnej miestnosti alebo použitie liekov) sa uprednostňuje použitie netelesného obmedzenia (napr. verbálna komunikácia). Každé použitie obmedzenia je poskytovateľ povinný zapísať do registra obmedzení a informovať o tom Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Ministerstvo, ako orgán dohľadu nad poskytovaním sociálnych služieb, v prípade zreteľa hodných situácií v záujme ochrany klienta, preskúmava oprávnenosť použitia obmedzenia.

V prípade používania prostriedkov telesného obmedzenia v zariadeniach sociálnych služieb prichádza k porušovaniu práv prijímateľov sociálnych služieb garantovaných zákonom o sociálnych službách, ale v neposlednom rade k porušovaniu ľudských práv prijímateľov sociálnych služieb garantovaných Ústavou SR. Zákon o sociálnych službách považuje takýto postup za správny delikt (§ 101 zákona), za ktorý MPSVR SR ukladá poskytovateľovi sociálnej služby pokutu do výšky 2 000 €.

Sexuálne a reprodukčné zdravie

41. Výbor je hlboko znepokojený tým, že ženy v zmluvnom štáte čelia mnohým prekážkam v oblasti služieb sexuálneho a reprodukčného zdravia, vrátane prístupu k bezpečným interrupciám a antikoncepcii, pričom k ďalšiemu obmedzeniu ich práv dôjde aj v prípade ak parlament schváli naposledy predložené legislatívne návrhy.

Anotácia Ministerstva zdravotníctva SR:

Prioritou SR je rovný prístup pri zabezpečení dostupnej a kvalitnej zdravotnej starostlivosti pre všetkých občanov vrátane dodržiavania všetkých ľudskoprávných aspektov. Národná legislatíva v plnej miere zohľadňuje práva pacientov podľa medzinárodnej legislatívy a dohôd. MZ SR dôrazne dbá o to, aby mali všetci pacienti dôstojné podmienky.

Z hľadiska bezpečnosti a kvality poskytnutia zdravotnej starostlivosti sa umelé prerušenie tehotenstva vykonáva v zdravotníckom zariadení, čo je uvedené aj v zákone č. 73/1986 Zb. o umelom prerušení tehotenstva.

Podľa § 6b ods. 1 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o zdravotnej starostlivosti“) podmienkou vykonania umelého prerušenia tehotenstva je písomný informovaný súhlas po predchádzajúcom poučení. Takýto informovaný súhlas musí obsahovať dátum jeho udelenia a podpis ženy žiadajúcej o umelé prerušenie tehotenstva alebo jej zákonného zástupcu.

Písomné informácie o umelom prerušení tehotenstva sú prílohou k Vyhláške MZ SR č. 417/2009 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o informáciách poskytovaných žene a hlásenia o poskytnutí informácií, vzor písomných informácií a určuje sa organizácia zodpovedná za prijímanie a vyhodnocovanie hlásenia. Existuje možnosť vykonania interrupcie zo zdravotnej indikácie – zdravotný výkon je plne hrađený z verejného zdravotného poistenia.

Posúdenie žiadosti o registráciu humánneho lieku (vo vzťahu k antikoncepcii) a Rozhodnutie o registrácii humánnych liekov je podľa § 129 ods. 2 písm. e) bod 2 zákona o liekoch v kompetencii Štátneho ústavu pre kontrolu liečiv (ďalej len „Štátny ústav“). Zároveň v jeho kompetencii je v zmysle §129 ods. 2 písm. f) zákona o liekoch vykonávať dohľad nad humánnymi liekmi, zaznamenávať a vyhodnocovať oznámenia o nežiaducich účinkoch humánnych liekov.

Smernicu 2001/83ES Európskeho parlamentu a rady zo 6. novembra 2001, ktorou sa ustanovuje zákonník spoločenstva o humánných liekoch udáva akým spôsobom sa môžu lieky uvádzané na trh triediť. Lieky sa môžu triediť na liek viazaný na lekársky predpis a liek neviazaný na lekársky predpis. Na tento účel sa použijú kritériá ustanovené v článku 71 ods. 1.

V prípade, ak dôjde k porušeniu základných ľudských práv a slobôd, existuje v SR účinný mechanizmus na ich ochranu prostredníctvom nezávislého súdnictva.

Dohľad nad poskytovaním zdravotnej starostlivosti vykonáva podľa § 18 ods. 1 písm. b) zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou tým, že dohliada na správne poskytovanie zdravotnej starostlivosti.

42. Výbor odporúča, aby zmluvný štát:

(a) **zaistil, aby bola za všetkých okolností prostredníctvom národného zdravotného poistenia dostupná škála antikoncepčných a interrupčných metód;**

(b) **zakázal akékoľvek vystavenie žien neobjektívnym alebo lekársky nesprávnym informáciám o rizikách interrupcie, ktoré bránia ich prístupu k službám v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia;**

(c) **poskytol všetkým zdravotníckym pracovníkom odbornú prípravu v oblasti ľudských práv, pokiaľ ide o reprodukčné práva žien vrátane práv rómskych žien;**

(d) zabezpečil komplexnú ochranu súkromia žien počas procesu umelého prerušenia tehotenstva;

(e) predchádzal akémukoľvek ďalšiemu úpadku v súvislosti s právami žien na sexuálne a reprodukčné zdravie;

(f) zaviedol povinnú a veku primeranú výchovu v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia na všetkých úrovniach.

Gestor: Ministerstvo zdravotníctva SR

Spolupracujúci subjekt: Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

Anotácia Ministerstva zdravotníctva SR:

Písm. a): Všetky ženy na Slovensku majú dostatočný prístup k antikoncepčným metódam. Podľa údajov z databázy registrovaných liekov v Štátnom ústave pre kontrolu liečiv, je aktuálne v SR registrovaných a teda dostupných cca 387 druhov prípravkov hormonálnej antikoncepcie a cca 13 druhov kontraceptív na lokálne použitie, ktoré môže žene predpísať poskytovateľ zdravotnej starostlivosti. Tieto kontraceptíva, ako aj iné formy antikoncepcie nie sú hradené z verejného zdravotného poistenia, avšak v prípade, že je ich použitie medicínsky odôvodnené, môžu byť uhradené zdravotnou poisťovňou z verejného zdravotného poistenia. Prístup k prezervatívom je zabezpečený ich voľným predajom v obchodnej sieti

Písm. b): Prioritou SR je rovný prístup pri zabezpečení dostupnej a kvalitnej zdravotnej starostlivosti pre všetkých občanov vrátane dodržiavania všetkých ľudskoprávných aspektov. Národná legislatíva v plnej miere zohľadňuje práva pacientov podľa medzinárodnej legislatívy a dohovorov. MZ SR dôrazne dbá o to, aby mali všetci pacienti dôstojné podmienky.

Z hľadiska bezpečnosti a kvality poskytnutia zdravotnej starostlivosti sa umelé prerušenie tehotenstva vykonáva v zdravotníckom zariadení, čo je uvedené aj v zákone č. 73/1986 Zb. o umelom prerušení tehotenstva.

Podľa § 6b ods. 1 zákona o zdravotnej starostlivosti podmienkou vykonania umelého prerušenia tehotenstva je písomný informovaný súhlas osoby po jej predchádzajúcom poučení.

Písm. c): Vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov, ktorí sa podieľajú na poskytovaní zdravotnej starostlivosti týkajúcej sa reprodukčného systému osôb je súčasťou obsahu teoretických vedomostí minimálnych štandardov príslušných špecializačných študijných programov a certifikačnej prípravy. V zdravotníckom povolani lekárov ide o špecializačný odbor gynekológia a pôrodnictvo, urológia a reprodukčná medicína. V zdravotníckom povolaní pôrodná asistentka je to špecializačný odbor pôrodná asistancia v rodine a komunite.

Vzdelávanie v problematike ľudských práv prebieha systematicky v rámci prípravy na výkon zdravotníckych povolání (pregraduálne vzdelávanie) a aj v ďalšom vzdelávaní zdravotníckych pracovníkov v príslušných špecializačných študijných programoch.

Písm. d): Prioritou SR je rovný prístup pri zabezpečení dostupnej a kvalitnej zdravotnej starostlivosti pre všetkých občanov vrátane dodržiavania všetkých ľudskoprávných aspektov. Národná legislatíva v plnej miere zohľadňuje práva pacientov podľa medzinárodnej

legislatívy a dohovorov. MZ SR dôrazne dbá o to, aby mali všetci pacienti dôstojné podmienky.

Z hľadiska bezpečnosti a kvality poskytnutia zdravotnej starostlivosti sa umelé prerušenie tehotenstva vykonáva v zdravotníckom zariadení, čo je uvedené aj v zákone č. 73/1986 Zb. o umelom prerušení tehotenstva. V zmysle ust. § 18 ods. 1 až 3 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov poskytovateľ je povinný údaje zo zdravotnej dokumentácie spracúvať, poskytovať a sprístupňovať v súlade s týmto zákonom a osobitnými predpismi. Súhlas dotknutej osoby na spracúvanie, poskytovanie a sprístupňovanie údajov zo zdravotnej dokumentácie sa za podmienok ustanovených týmto zákonom a osobitným predpisom nevyžaduje. Každý, komu sa poskytnú alebo sprístupnia údaje zo zdravotnej dokumentácie podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu, je povinný zachovávať o nich mlčanlivosť a zabezpečiť ich ochranu tak, aby nedošlo k ich strate alebo zneužitiu. Na základe § 11 ods. 9 písm. f) zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti má každý právo za podmienok ustanovených týmto zákonom medzi inými na zachovanie mlčanlivosti o všetkých údajoch týkajúcich sa jeho zdravotného stavu, o skutočnostiach súvisiacich s jeho zdravotným stavom, ak v prípadoch ustanovených osobitným predpisom nie je zdravotnícky pracovník zbavený tejto mlčanlivosti. V zmysle § 80 ods. 3 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov zdravotnícky pracovník je povinný zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s výkonom svojho povolania.

Písm. e): Prioritou SR je rovný prístup pri zabezpečení dostupnej a kvalitnej zdravotnej starostlivosti pre všetkých občanov vrátane dodržiavania všetkých ľudskoprávných aspektov. Národná legislatíva v plnej miere zohľadňuje práva pacientov podľa medzinárodnej legislatívy a dohovorov. MZ SR dôrazne dbá o to, aby mali všetci pacienti dôstojné podmienky.

Anotácia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR:

Sexuálna výchova sa ako samostatný predmet nepripravuje. V Slovenskom školskom systéme je na základných a stredných školách vzťahový rámec sexuálnej výchovy zahrnutý v predmetoch biológia, etická výchova, náboženská výchova, občianska výchova a v prierezovej téme osobnostný a sociálny rozvoj. V škole majú žiaci výchovu k manželstvu a rodičovstvu, učia sa o fungovaní rodiny, diskutujú o otázkach sexuality, vysvetľujú príčiny a riziká predčasného sexu. Vysvetľujú proces oplodnenia, proces reprodukcie a individuálneho vývinu, poznajú možnosti antikoncepcie a plánovaného rodičovstva, učia sa o pohlavných a sexuálne prenosných chorobách, o mikroorganizmoch, ktoré ich spôsobujú, o možnostiach ako chorobám predchádzať, o zdravom životnom štýle, intímnej hygiene. Žiaci sa orientujú v príslušných informáciách, pripravujú projekty k tejto téme, uskutočňujú ich a prezentujú. Školy majú možnosť vo svojom školskom vzdelávacom programe v rámci voliteľných hodín vytvoriť predmet sexuálna výchova.

43. V tejto súvislosti Výbor upozorňuje zmluvný štát na svoju všeobecnú pripomienku č. 22 (2016) o práve na sexuálne a reprodukčné zdravie.

Sexuálne a reprodukčné zdravie rómskych žien

44. Výbor je hlboko znepokojený správami, že rómske ženy, ktoré hľadajú zdravotnú starostlivosť o matku, čelia v pôrodniciach segregácii, obťažovaniu a ponižovaniu, zanedbávaniu, fyzickému obmedzovaniu a zlému zaobchádzaniu počas pôrodu a porušovaniu povinnosti získať informovaný súhlas v súvislosti s lekársnym ošetrením. Výbor je ďalej znepokojený skutočnosťou, že v zmluvnom štáte došlo k násilnej sterilizácii rómskych žien, a je veľmi znepokojený absenciou primeraného prístupu k opravným prostriedkom pre obeť (čl. 2 a 12).

Anotácia Ministerstva zdravotníctva SR:

S cieľom odstrániť nedostatky, ktoré by mohli viesť k výskytu takzvaných nezákonných sterilizácií SR prijala systémové, legislatívne a iné praktické opatrenia. Bol zavedený inštitút informovaného súhlasu, ktorý je definovaný v zákone o zdravotnej starostlivosti. § 6 citovaného zákona ustanovuje ošetrojúcemu zdravotníckemu pracovníkovi povinnosť informovať o účele, povahe, následkoch a rizikách akéhokoľvek poskytnutia zdravotnej starostlivosti. Poučenie vykonáva zdravotnícky pracovník zrozumiteľne, ohľaduplne, bez nátlaku a s možnosťou a dostatočným časom slobodne sa rozhodnúť pre informovaný súhlas a primeranej rozumovej a vôľovej vyspelosti a zdravotnému stavu osoby, ktorú má poučiť. Zdravotný výkon sterilizácia definuje § 40 zákona o zdravotnej starostlivosti ako zabránenie plodnosti bez odstránenia alebo poškodenia pohlavných žliaz osoby. Podmienky sterilizácie sú osobitne, efektívne a systémovo upravené v tomto zákone. Sterilizáciu možno vykonať len na základe písomnej žiadosti, ktorú osoba podáva poskytovateľovi, ktorý sterilizáciu vykonáva, a písomného informovaného súhlasu po predchádzajúcom poučení osoby plne spôsobilej na právne úkony alebo zákonného zástupcu osoby nespôsobilej dať informovaný súhlas alebo na základe rozhodnutia súdu na základe žiadosti zákonného zástupcu. Poučenie predchádzajúce informovanému súhlasu sa musí poskytnúť spôsobom ustanoveným v citovanom zákone a musí zahŕňať informácie o alternatívnych metódach antikoncepcie a plánovaného rodičovstva, možnej zmene životných okolností, ktoré viedli k žiadosti o sterilizáciu, medicínskych dôsledkoch sterilizácie ako metóde, ktorej cieľom je nezvratné zabránenie plodnosti a možnom zlyhaní sterilizácie. Sterilizáciu nemožno vykonať skôr ako 30 dní po informovanom súhlase. Legislatíva obsahuje vzory informovaného súhlasu v štátnom jazyku a v jazykoch národnostných menšín. MZ SR bola v roku 2003 vytvorená skupina znalcov, ktorých cieľom bolo zistenie skutkového stavu nezákonných sterilizácií na území SR. Správa o výsledkoch kontrolnej skupiny bola následne predložená Výboru NR SR pre ľudské práva a národnostné menšiny. MZ SR od roku 2004 nedisponuje informáciou o žiadnom novom vykonaní sterilizácie bez informovaného súhlasu, respektíve žiadnym novým podnetom na prešetrenie poskytnutia zdravotnej starostlivosti v súvislosti so sterilizáciou (resp. sterilizáciou bez informovaného súhlasu). Môžeme teda predpokladať, že opatrenia, ktoré SR zaviedla, sú účinné.

45. **Výbor nalieha na zmluvný štát, aby:**

(a) **úplne zakázal segregáciu rómskych žien v pôrodniciach a verbálne, fyzické a psychické násilie voči rómskym ženám, ktoré vyhľadávajú zdravotnú starostlivosť o matku;**

(b) zabezpečil úplné, nezávislé a transparentné vyšetrovanie prípadov nútenej sterilizácie rómskych žien vrátane spolupáchateľstva akýchkoľvek štátnych úradníkov a v prípade potreby uplatnil disciplinárne a trestné sankcie;

(c) poskytol primerané, účinné a včasné nápravné prostriedky všetkým obetiam nútenej sterilizácie, vrátane odškodnenia a záruky, že sa to nebude opakovať.

Gestor: Ministerstvo zdravotníctva SR

Spolupracujúci subjekt: Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, Úrad splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity

Anotácia Ministerstva zdravotníctva SR:

Písm. a): Organizácia Zdravé regióny je príspevkovou organizáciou MZ SR, ktorej poslaním je realizácia a rozvoj dočasných vyrovnávacích opatrení v oblasti zdravia. Napĺňa jeden z globálnych cieľov vládneho strategického dokumentu ktorým je zlepšenie situácie Rómov vo vylúčených komunitách v oblasti zdravia – Stratégia SR pre integráciu Rómov do 2020.

Je realizátorom Národného projektu Zdravé komunity 2A, ktorý je financovaný z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu sociálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

Cieľom tohto projektu je zlepšiť zdravotný stav a podmienky pre zdravie v marginalizovaných rómskych komunitách prostredníctvom intervencií v oblasti sociálnych determinantov zdravia. Ide predovšetkým o zníženie bariér v prístupe k zdravotnej starostlivosti (vrátane zvýšenia dostupnosti služieb zdravotnej starostlivosti a informovanosti obyvateľov MRK v oblasti zdravotnej starostlivosti a prevencie), zvýšenie zdravotnej gramotnosti (vrátane zvýšenia miery povedomia v oblasti zdravotnej starostlivosti obyvateľov MRK) a zlepšenie so zdravím súvisiacim správanie (predovšetkým zníženie rizikovosti životného štýlu).

V rámci zlepšovania prístupu zdravotnej starostlivosti u marginalizovaných rómskych žien na gynekologicko-pôrodných oddeleniach, MZ SR pripravilo, prostredníctvom projektu Zdravé komunity, pilotné zavedenie pracovných pozícií asistentov osvedy zdravia v nemocniciach (a teda na gynekologicko-pôrodných oddeleniach). Asistenti osvedy zdravia sú všetci zamestnanci z radov rómskeho obyvateľstva, ktorí sú kontinuálne vzdelávaní v oblasti asistencie zdravotnej starostlivosti, ako aj reprodukčného zdravia. Predstavujú kľúčový element v prípade búrania sociálnych bariér pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti pre rómske menšiny. Asistenti osvedy zdravia identifikujú a prepájajú špeciálne potreby rómskych žien na jednej strane a požiadavky zdravotníckeho personálu na druhej strane so zreteľom na interkultúrny prístup. Týmto spôsobom bude možné monitorovať prípadné znaky segregácie rómskych žien pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

Jadro práce Zdravých regiónov spočíva predovšetkým v činnosti Asistentov osvedy zdravia priamo v marginalizovaných rómskych komunitách prostredníctvom tzv. zdravotnej mediácie, špecifického druhu komunitnej práce zameranej na preklenovanie komunikačných bariér, šírení zdravotnej osvedy a psychosociálnej podpore ľudí, ktorí žijú vo vylúčených lokalitách.

V priemere 85 % zamestnancov Zdravých regiónov sú Rómovia so znalosťou rómskeho jazyka, ktorý je zásadným pre prácu s obyvateľmi MRK.

Anotácia Ministerstva vnútra SR:

Písm. b): Všetky prípady údajných nedobrovoľných sterilizácií rómskych žien z minulosti boli orgánmi činnými v trestnom konaní riadne vyšetrené v súlade s platnou legislatívou. V prípade údajných nedobrovoľných sterilizácií rómskych žien z minulosti konal vtedajší Krajský úrad justičnej polície Policajného zboru Košice. Dňa 28. decembra 2007 vyšetrovateľ Policajného zboru uznesením podľa § 215 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku trestné stíhanie zastavil, pretože tento skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Proti predmetnému uzneseniu podal za dotknuté osoby 4. januára 2008 ich splnomocnený zástupca sťažnosť. Dňa 19. februára 2008 dozorujúci prokurátor Krajskej prokuratúry v Košiciach uznesením podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku predmetnú sťažnosť zamietol ako nedôvodnú. Uznesenie vyšetrovateľa o zastavení trestného stíhania v tejto veci je právoplatné. Vykonaným vyšetrovaním boli zhromaždené všetky dosiahnuteľné dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu veci a objasnenie skutočností významných pre rozhodnutie. Z výsledkov vykonaného vyšetrovania vyplynulo, že neboli zistené násilné sterilizácie ako ani ďalšie útoky na reprodukčnú slobodu Rómov na Slovensku a ani jedna sterilizácia nebola vykonaná s úmyslom zabrániť rodeniu detí v etnickej skupine Rómov na Slovensku.

V tejto súvislosti je potrebné poukázať na správu Komisára Rady Európy pre ľudské práva z 29. marca 2006 (CommDH(2006)5): „33. Tvrdenia o násilných a nútených sterilizáciách žien rómskeho pôvodu na Slovensku boli posudzované ako možné závažné porušenie ľudských práv, a preto boli vládou SR brané veľmi vážne. Značné úsilie bolo vynaložené na ich dôkladné preskúmanie. Nad rámec trestného vyšetrovania bola zriadená odborná lekárska inšpekcia z inštitúcií poskytujúcich zdravotnú starostlivosť a bol vyžiadaný znalecký posudok Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Nebolo potvrdené, že vláda SR podporovala organizovanú diskriminačnú sterilizačnú politiku. Vláda prijala legislatívne a praktické opatrenia za účelom odstránenia administratívnych nedostatkov zistených počas vyšetrovania a za účelom predchádzania výskytu podobných situácií v budúcnosti.“

V prípade výskytu nových prípadov nútených sterilizácií má ktokoľvek možnosť obrátiť sa na orgány činné v trestnom konaní a podať trestné oznámenie na políciu alebo prokuratúre. V prípade oznámenia nových prípadov bude týmto zo strany orgánov činných v trestnom konaní venovaná náležitá pozornosť, každý jednotlivý prípad bude vyhodnotený a realizovaný v súlade s platnou legislatívou.

Anotácia Ministerstva spravodlivosti SR:

Písm. c): Prostriedkom právnej reparácie je podanie žaloby na ochranu osobnosti podľa §11 a nasl. Občianskeho zákonníka a nakoniec podanie sťažnosti na Ústavnom súde SR podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy SR ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Nedostatky v tom čase platnej právnej úpravy týkajúcej sa informovaného súhlasu pri výkone sterilizácií, na ktoré už v minulosti poukázali vnútroštátni znalci a medzinárodné orgány, viedli v roku 2004 k prijatiu zákona o zdravotnej starostlivosti, čím sa zosúladiť práva pacientov s medzinárodnými štandardmi.

Anotácia Úradu splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity:

K predmetným odporúčaniam (predovšetkým k bodu (a)) uvádzame, že medzi ciele Stratégie SR pre integráciu Rómov 2020 z oblasti Zdravia, okrem iných, patrí zabezpečenie dôstojných a spravodlivých podmienok v zdravotníckych zariadeniach, vrátane citlivého prístupu zdravotníckych pracovníkov k príslušníkom rómskych komunit. Konkrétnymi opatreniami,

ktoré majú byť v súčinnosti Úradu splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity v tejto oblasti realizované, je napr. vytvorenie študijného programu ďalšieho vzdelávania pre vybrané zdravotnícke povolania v tematickej oblasti práce s marginalizovanými rómskymi komunitami a zvýšenie a rozšírenie počtu asistentov osvetly zdravia v nemocniciach vo vybraných okresoch. Vytvorenie študijného programu a jeho aplikácia má potenciál zabrániť, resp. znížiť riziko individuálnych zlyhaní zdravotníckeho personálu a tak znížiť riziko vzniku ďalších prípadov segregácie, diskriminácie či nedôstojného správania sa voči pacientkam a pacientom rómskeho pôvodu.

Úrad splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity v snahe prispieť k lepšiemu prístupu k zdravotnej starostlivosti zabezpečil preklad poučenia a informovaného súhlasu pacienta/pacientky do rómskeho jazyka. Materiál bol distribuovaný do vybraných nemocníc v tých mestách, kde je najvyšší odhadovaný podiel príslušníkov rómskeho obyvateľstva – na základe údajov z Atlasu rómskych komunít.

V novej stratégii pre integráciu Rómov, ktorá sa bude vykonávať po roku 2020, Úrad splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity, po dohovore s gestorom a spolupracujúcimi subjektmi, vytvorí predpoklady pre implementáciu odporúčania 45.

Sexuálne a reprodukčné zdravie migrujúcich žien

46. Výbor je znepokojený tým, že mnoho migrantiek bez dokladov nemá prístup k zdravotnej starostlivosti o matku počas tehotenstva a pôrodu v dôsledku rôznych finančných, právnych a politických prekážok, pretože nespĺňajú kritériá účasti na systéme verejného zdravotného poistenia. V dôsledku toho musia znášať všetky náklady na akúkoľvek prenatálnu starostlivosť, ktorú potrebujú počas tehotenstva, vrátane pohotovostnej starostlivosti (čl. 2 a 12).

47. **Výbor odporúča, aby zmluvný štát odstránil zákony a politiky, ktoré obmedzujú prístup cudziniiek, ktoré sa neoprávnene zdržiavajú na území SR k neodkladnej pôrodnickej starostlivosti a kvalifikovanej starostlivosti počas tehotenstva a pôrodu.**

Gestor: Ministerstvo zdravotníctva SR

Spolupracujúci subjekt: Ministerstvo vnútra SR

Anotácia Ministerstva zdravotníctva SR:

Nezdokumentovaná migrantka (a vo všeobecnosti každá osoba, ktorá nie je účastníkom systému verejného zdravotného poistenia v SR) v prípade potreby poskytnutia neodkladnej zdravotnej starostlivosti má nárok na jej poskytnutie. Dovoľujeme si zároveň upozorniť, že ak táto osoba nemá poistné krytie (či už cez zdravotné poistenie iného členského štátu alebo cez komerčné poistenie liečebných nákladov), má povinnosť uhradiť cenu za poskytnutú zdravotnú starostlivosť. Na strane poskytovania neodkladnej zdravotnej starostlivosti ale obmedzenie nie je, neodkladná zdravotná starostlivosť poskytnutá má byť.

Anotácia Ministerstva vnútra SR:

Žiadateľom o udelenie azylu je poskytovaná neodkladná zdravotná starostlivosť tak, ako je ustanovené v § 22 ods. 5 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Neodkladná starostlivosť je aj zdravotná starostlivosť poskytovaná pri pôrode. V prípadoch hodných osobitného zreteľa, ak sa na základe

individuálneho posúdenia zdravotného stavu žiadateľa zistia osobitné potreby na poskytnutie zdravotnej starostlivosti, ministerstvo uhradí aj poskytnutie tejto zdravotnej starostlivosti.

Predškolské vzdelávanie

48. Výbor je znepokojený nízkou mierou zápisu detí do predškolského vzdelávania. Táto nízka miera zápisu je výsledkom malých investícií do predškolského vzdelávania, obmedzených úrovni podpory rodín a pretrvávania stereotypov týkajúcich sa rodových úloh. Výbor pripomína zmluvnému štátu význam boja proti stereotypom a investovania do prvých rokov, pokiaľ ide o prípravu detí na dosiahnutie dobrých výsledkov vzdelávania (čl. 10 a 13).

Anotácia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR:

Absolvovanie predprimárneho vzdelávania v materských školách v SR je dobrovoľné, prihlásenie závisí od rozhodnutia rodičov detí. Je potrebné zdôrazniť, že metodika zisťovania zaškolenosti detí je v rôznych štátoch rozdielna. Rozdielne sú aj kapacity materských škôl a možnosti ich rozširovania.

SR sa v posledných rokoch sústredila najmä na zaškolenosť detí, ktoré majú jeden rok pred plnením povinnej školskej dochádzky a zaškolenosť týchto detí je takmer 94 %. Tak ako na mieru zaškolenosti všetkých detí od 4 rokov, aj na zaškolenosť tejto skupiny detí majú obrovský vplyv regionálne podmienky. Sú kraje, v ktorých je takmer 100 % zaškolenosť týchto detí, a naopak, sú kraje, najmä Košický, Prešovský a časť Banskobystrického, v ktorých je zaškolenosť omnoho nižšia, aj pod 80 %.

Do rozširovania kapacít materských škôl bolo doposiaľ investovaných 14 500 000 € z prostriedkov zo štátneho rozpočtu a do roku 2020 bude do rozširovania kapacít materských škôl investovaných celkovo takmer 80 000 000 € z prostriedkov Európskej únie.

49. **Výbor odporúča, aby zmluvný štát:**

(a) **zabezpečil účinné vykonávanie plánov na zvýšenie počtu žiakov v predškolskom vzdelávaní;**

(b) **po porade s príslušnými zúčastnenými stranami, vrátane rodín z rôznych geografických oblastí a etnických a sociálno-ekonomických skupín, zväžil, ako účinne vyvážiť ustanovenia o rodičovskej dovolenke, investície do predškolského vzdelávania a podporu rodín pri vyrovnávaní rodinných a pracovných povinností;**

(c) **účinne bojoval proti stereotypom týkajúcich sa rodových úloh.**

Gestor: Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

Spolupracujúci subjekt: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR; Úrad splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity (pre odporúčanie č. 49 a))

Anotácia Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR:

Písm. a): V SR bol v roku 2019 schválený zákon ustanovujúci povinné predprimárne vzdelávanie všetkých detí od piateho roku veku v materských školách s možnosťou

individuálneho predprimárneho vzdelávania. SR si stanovila cieľ dosiahnuť 95 % účasť všetkých detí na predprimárnom vzdelávaní. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (ďalej len "MŠVVŠ SR") má tento cieľ ako svoj dlhodobý a všetkými aktivitami doposiaľ zrealizovanými a podporovanými sa snaží o jeho dosiahnutie v čo najkratšom čase. Postupne do roku 2022 sa budeme usilovať vytvoriť právne prostredie, ktorým sa zabezpečí právny nárok na predprimárne vzdelávanie detí od 4 a neskôr aj od 3 rokov, ak rodičia o ich prijatie na predprimárne vzdelávanie požiadajú.

Anotácia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR:

MPSVR SR v roku 2019 spustilo národný projekt na zosúladenie rodinného a pracovného života. Cieľom projektu je podpora zamestnávateľov pri flexibilnom zamestnávaní uchádzačov/čky o zamestnanie s rodičovskými povinnosťami prostredníctvom poskytovania finančných príspevkov zamestnávateľovi, ktorý vytvorí flexibilné formy zamestnávania.

Segregácia Rómov vo vzdelávaní

50. Výbor je znepokojený pokračujúcou segregáciou rómskych detí vo vzdelávaní, vrátane vysokého počtu tých, ktorí sú stále v špeciálnych školách a špeciálnych triedach, v bežných školách na základnom a strednom stupni, nižšou kvalitou týchto ustanovení pri mnohých incidentoch a segregáciou v rámci širšieho školského života, vrátane rómskych detí, ktoré sa stravujú v oddelených častiach a dostávajú iné jedlo. Berie na vedomie kroky zmluvného štátu, ktoré zakazujú vzdelávaciu segregáciu detí v špeciálnych školách výlučne na základe sociálno-ekonomického zázemia prostredníctvom reforiem školského zákona, ľutuje však stále slabé vykonávanie takejto právnej reformy a pretrvávanie hlboko zakorenených predsudkov a stigmatizáciu, ktorá je základom vzdelávacieho a spoločenského vylúčenia rómskych detí (čl. 2 a 13 ods. 1 a 2 písm (a) až (c)).

51. **Výbor odporúča, aby zmluvný štát:**

(a) **podnikol okamžité kroky na zvýšenie integrácie rómskych detí, ktoré sú v súčasnosti v špeciálnych školách a triedach, do bežného vzdelávania;**

(b) **spolupracoval s miestnymi vzdelávacími orgánmi pri riešení širšieho vylúčenia rómskych detí v kontexte školského života;**

(c) **zabezpečil, aby boli zavedené monitorovacie mechanizmy na dohľad nad účinným vykonávaním zmien školského zákona;**

(d) **podnikol kroky na aktívne riešenie stigmatizácie a predsudkov voči rómskym komunitám a deťom.**

Gestor: Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR;

Spolupracujúce subjekty: Ministerstvo vnútra SR, Úrad splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity

Anotácia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR:

Písm. a): Práva ustanovené zákonom č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „školský zákon“) sa zaručujú rovnako každému v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania vo vzdelaní ustanovenou antidiskriminačnou legislatívou. Rómske deti a žiaci v školskom výchovno-vzdelávacom systéme SR majú rovnocenné postavenie s tými istými zaručenými právami a povinnosťami ako všetky deti a žiaci.

MŠVVŠ SR zaviedlo opatrenia k zabezpečeniu lepšieho prístupu na vzdelávanie detí z marginalizovaných rómskych komunit prostredníctvom legislatívnych úprav.

S účinnosťou od 1.1.2020 zákonom č. 381/2019 Z. z., ktorým bol novelizovaný školský zákon, boli uskutočnené úpravy vo vzťahu k príspevku na skvalitnenie podmienok na výchovu a vzdelávanie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia.

NR SR schválila dňa 27. júna 2019 zákonom č. 209/2019 Z. z. novelu zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorá zavádza povinné predprimárne vzdelávanie pre päťročné deti s účinnosťou od 1. januára 2021. Cieľom tejto úpravy bolo riešiť čo najskoršie vzdelávanie detí zo sociálne znevýhodneného prostredia s dôrazom najmä na deti z marginalizovaných rómskych komunit.

Písm. b): Legislatívne zabezpečené zákonom č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „z. 596/2003 Z.z.“). Obec vytvára podmienky na výchovu a vzdelávanie detí a žiakov. Obec zriaďuje a zrušuje pri výkone samosprávy materské školy, základné umelecké školy, školské kluby detí, ktoré sú súčasťou základnej školy, centrá voľného času a pod. Ďalej pri prenesenom výkone štátnej správy zriaďuje a zrušuje základné školy. Obec vykonáva štátnu správu v prvom stupni vo veciach ohrozovania výchovy a vzdelávania maloletého alebo zanedbávania starostlivosti o povinnú školskú dochádzku žiaka.

Písm. c): MŠVVŠ SR sa zameria na dôsledné dodržiavanie školského zákona hlavne prostredníctvom kontrolnej činnosti Štátnej školskej inšpekcie (ďalej len „ŠŠI“). V súlade s § 13 ods. 1 z. 596/2003 Z. z. ŠŠI plní funkciu kontroly štátu nad úrovňou pedagogického riadenia, nad úrovňou výchovy a vzdelávania a materiálno-technických podmienok vrátane praktického vyučovania v školách a školských zariadeniach, na pracoviskách praktického vyučovania a nad úrovňou činností v špeciálnych výchovných zariadeniach a školských zariadeniach výchovného poradenstva a prevencie. Zákonom č. 188/2015 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa školský zákon a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony s účinnosťou od 1. septembra 2015 sa sprísnil kontrolný mechanizmus štátu nad činnosťou školských zariadení výchovného poradenstva a prevencie, ako aj umožnil relevantným subjektom prehodnotiť diagnostické postupy a návrhy na zaradenie dieťaťa alebo žiaka do konkrétnej formy vzdelávania a výchovy. Umožnil ŠŠI považovať za závažný nedostatok v činnosti špeciálneho výchovného zariadenia alebo školského zariadenia výchovného poradenstva a prevencie aj vykonávanie nesprávnej diagnostiky.

Písm. d): MŠVVŠ SR pravidelne vyčleňuje účelové finančné prostriedky na financovanie rozvojových projektov: „Podpora regionálnej a multikultúrnej výchovy žiakov patriacich k národnostným menšinám“ pre základné a stredné školy s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny a s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny. Prioritnou oblasťou podpory sú aktivity, ktoré prispievajú k vzájomnému spoznávaniu, multikultúrnemu dialógu, odbúraniu predsudkov voči iným a podpore regionálneho vzdelávania. „Podpora výchovy a vzdelávania žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia v základných školách“. Oblasťou podpory sú

aktivity prospeievajúce k vyrovnávaniu sociálneho znevýhodnenia žiakov a zabezpečeniu rovnosti príležitostí v praxi spočítvajúc v podporovaní záujmu žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia o vzdelávanie; aplikácie nových foriem a metód vzdelávania najmä smerom k podpore čitateľskej gramotnosti vo vyučovacom procese; aktivity podporujúce interkultúrne prostredie; aktivity rozvíjajúce spoluprácu s rodičmi.

Anotácia Ministerstva vnútra SR:

K problematike výchovy a vzdelávania v špeciálnych školách, ktorých je zriaďovateľom okresný úrad v sídle kraja v súlade s ustanovením § 10 ods. 1 zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 596/2003 Z. z.“) uvádzame, že miestna štátna správa pre uvedené školy a školské zariadenia poskytuje materiálno-technické zabezpečenie a personálnu súčinnosť v zmysle príslušnej legislatívy na úseku školstva. Riadenie (obsah vyučovania, metodika výchovy a vzdelávania, legislatív a pod.) výchovy a vzdelávania v týchto školách a školských zariadeniach je v kompetencii MŠVVŠ SR.

Špeciálne školy a špeciálne školské zariadenia sú neoddeliteľnou súčasťou školskej sústavy v SR v zmysle ustanovenia § 27 ods. 2 písmena h) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „školský zákon“). Sú určené pre všetky deti a žiakov so znevýhodneným zdravotným postihnutím bez rozdielu na národnosť, etnikum, farbu pleti, príslušnosti k menšine a pod. (viď ustanovenia § 3 a § 4 školského zákona). O tom, že tieto školy sú v rovnocennom postavení s ostatnými školami svedčí ustanovenie § 16 „Stupne vzdelania“ školského zákona, ktoré sú postavené na medzinárodnom porovnaní dosiahnutého vzdelania ISCED. V SR je ustanovená desaťročná povinná školská dochádzka od ktorej nemožno nikoho oslobodiť v zmysle § 19 ods. 1 školského zákona, trvá do 16 roku fyzického veku žiaka. Z uvedených citácií zákonov vyplýva, že špeciálne školy poskytujú príslušné vzdelanie žiakom so zdravotným znevýhodnením, ktoré je porovnateľné so vzdelaním ostatných škôl v školskej sústave a ich návštevu žiakmi s týmto znevýhodnením nemožno považovať za segregáciu. Podľa ustanovenia § 94 školského zákona výchova a vzdelávanie detí a žiakov so zdravotným znevýhodnením sa uskutočňuje: a) v školách pre deti so zdravotným znevýhodnením a žiakov so zdravotným znevýhodnením; tieto školy sú špeciálne školy, b) v ostatných školách podľa tohto zákona.

Anotácia Úradu splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity:

Vychádzajúc zo Stratégie SR na integráciu Rómov 2020, oblasť vzdelávania patrí medzi priority. Globálnym cieľom predmetnej oblasti je Zlepšiť prístup ku kvalitnému vzdelávaniu vrátane vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve, ale aj základného, stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania s osobitným dôrazom na odstránenie segregácie v školách, predchádzať predčasnému ukončeniu školskej dochádzky a zabezpečiť úspešný prechod zo školy do zamestnania. Realizovať také politiky, ktoré budú odstraňovať rozdiely vo vzdelanostnej úrovni Rómov a ostatnej populácie. Jedným z čiastkových cieľov Stratégie v oblasti vzdelávania, ktorý súvisí aj s predmetnými odporúčaniami, je zvýšiť podiel žiakov z rómskych komunit vzdelávaných v bežných triedach základných škôl, pričom je potrebné uplatniť nový postup a metodiku pri získavaní informovaného súhlasu zákonného zástupcu dieťaťa na jeho zaradenie do špeciálnej školy alebo špeciálnej triedy základnej školy. V

zmysle plánovaných aktivít Stratégie by sa malo pilotným testovaním otestovať vytváranie školských obvodov na desegregačnom princípe – v spolupráci so samosprávami. V novej stratégii pre integráciu Rómov, ktorá sa bude vykonávať po roku 2020, Úrad splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity, po dohovore s gestorm a spolupracujúcimi subjektmi, vytvorí predpoklady pre implementáciu odporúčania 51.

Segregácia detí so zdravotným postihnutím vo vzdelávaní

52. Výbor je znepokojený vysokým podielom detí so zdravotným postihnutím, ktoré sa vzdelávajú v špeciálnych školách, a vyjadruje poľutovanie nad nedostatkom primeraných prispôbení sa deťom so zdravotným postihnutím v rámci bežného vzdelávania (čl. 2 a 13 ods. 1, 2 písm. (a) – (c) a ods. 3).

Anotácia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR:

S osobitným zameraním na deti a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami je uložená povinnosť pre obce ako zriaďovateľov materských škôl a základných škôl a pre samosprávne kraje ako zriaďovateľov stredných škôl ustanovením § 6 ods. 3 písm. c) a § 9 ods. 4 z. 596/2003 Z.z., na základe ktorej musia vytvárať podmienky na zabezpečenie výchovy a vzdelávania týmto deťom a žiakom. Všetky školy v SR okrem dodržiavania § 144 ods. 1 písm. j) školského zákona sú zároveň povinné vo vzťahu k deťom a žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami uplatňovať a dodržiavať ich právo na vzdelávanie s dodatočnou podporou podľa § 144 ods. 2 a 3 školského zákona.

V súlade s povinnosťou vytvárať prístup k vzdelávaniu a zabezpečovaniu potrebných podmienok pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami dostávajú základné školy a stredné školy v hlavnom prúde vzdelávania zo štátneho rozpočtu zvýšené finančné zdroje na týchto žiakov na základe koeficientov v závislosti od zvýšenej personálnej náročnosti ich vzdelávania (nariadenie vlády SR č. 630/2008 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti rozpisu finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu pre školy a školské zariadenia v znení neskorších predpisov (ďalej len "nariadenie vlády SR č. 630/2008 Z. z.", príloha č. 8 a 9).

53. Výbor odporúča, aby zmluvný štát prijal opatrenia na zabezpečenie prístupu k inkluzívnemu vzdelávaniu a zabezpečil primerané úpravy pre deti so zdravotným postihnutím a aby sa zaručilo, že ich rodiny budú mať právo zvoliť si formu ich vzdelania vrátane prechodu tých, ktorí sú v súčasnosti zapísaní do špeciálnych škôl a tried.

Gestor: Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

Anotácia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR:

Právo na „organizáciu výchovy a vzdelávania primeranú jeho veku, schopnostiam, záujmom, zdravotnému stavu a v súlade so zásadami psychohygieny“ je právom každého dieťaťa a žiaka v každej škole v rámci sústavy materských, základných a stredných škôl podľa § 144 ods. 1 písm. j) školského zákona.

Podľa platnej legislatívy si všetci žiaci, t. j. aj žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami majú plniť svoju povinnú školskú dochádzku v základnej škole, do ktorej územného obvodu patrí podľa svojho bydliska tak, ako to ustanovuje § 20 ods. 5 školského zákona. Do inej školy než do školy podľa § 20 ods. 5 školského zákona, môže žiak dochádzať len ak o to požiada jeho zákonný zástupca.

Zákonný zástupca, ktorý požiada o prijatie svojho dieťaťa so zdravotným znevýhodnením do špeciálnej školy alebo špeciálnej triedy, musí svoju žiadosť doložiť písomným odporúčaním školského zariadenia výchovného poradenstva a prevencie a svojim informovaným súhlasom s tým, že bol oboznámený so všetkými skutočnosťami, ktoré sa týkajú vzdelávania jeho dieťaťa v tej forme vzdelávania, ktorú pre svoje dieťa slobodne a dobrovoľne zvolil.

Riaditeľ základnej školy v hlavnom prúde vzdelávania, do obvodu ktorej žiak patrí, nie je oprávnený neprijíť žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, pričom je povinný zabezpečiť mu vzdelávanie podľa vyššie uvedených práv žiaka a svojich povinností.

V prípade, že vzdelávanie dieťaťa/žiaka nie je mu v príslušnej škole na prospech, môže riaditeľ školy po písomnom súhlase zriaďovateľa školy a písomnom súhlase príslušného zariadenia výchovného poradenstva a prevencie navrhnúť iný spôsob jeho vzdelávania. Ak zákonný zástupca so zmenou školy alebo formy vzdelávania svojho dieťaťa nesúhlasí, o zmene jeho vzdelávania môže rozhodnúť iba súd (§ 28 ods. 13 a § 29 ods. 10 školského zákona).

V prípade záujmu zákonného zástupcu zmeniť vzdelávanie svojho dieťaťa v špeciálnej škole za vzdelávanie v základnej škole, základná škola, do obvodu ktorej dieťa patrí podľa svojho bydliska, jeho prijatie nemôže odmietnuť a to aj bez zásahu súdu.

V základnej škole môže byť žiak, ktorý má špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby, vzdelávaný po svojom prestupe s využitím individuálneho vzdelávacieho programu.

Ak nemá predpoklad úspešne zvládnuť obsah vzdelávania príslušného ročníka, na účely kompenzácie chýbajúceho obsahu vzdelávania môže byť v rámci podporného opatrenia zaradený na návrh triedneho učiteľa po vyjadrení výchovného poradcu a s informovaným súhlasom zákonného zástupcu žiaka do špecializovanej triedy so zníženým počtom žiakov na nevyhnutne potrebný čas, najviac na jeden školský rok.

V prípade zistení o nedodržaní vyššie uvedených postupov sú príslušné kontrolné orgány podľa svojej kompetencie (zriaďovateľ školy, orgán štátnej správy v školstve na vyššom stupni riadenia, Štátna školská inšpekcia) oprávnené vykonať opatrenia v zmysle platnej legislatívy.

Terciárne vzdelávanie a vyššie stredné odborné programy

54. Výbor si uvedomuje niekoľko pozitívnych krokov, vrátane vysokej miery účasti na vyšších stredných odborných programoch, uľahčenia stáží, zavedenia špecializovaných služieb kariérneho poradenstva a zvýšenia počtu mladých dospelých s terciárnym vzdelaním, no znepokojuje ho, že terciárne vzdelávanie v zmluvnom štáte nie je dostatočne spojené s požiadavkami trhu práce, a preto mladí dospelí s vysokoškolským vzdelaním majú väčšie problémy s prechodom do zamestnania ako starší občania (čl. 6 a 13 ods. 1 – 2).

55. **Výbor odporúča, aby zmluvný štát nad'alej investoval do zlepšovania a reformy systému terciárneho vzdelávania s cieľom lepšie pomôcť mladým dospelým pri hľadaní zamestnania a rozvoji ich profesionálneho života.**

Gestor: Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

Anotácia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR:

Nie je jasné z akých údajov sa pri uvedenom konštatovaní vychádzalo. Podľa údajov z eurostat, miera nezamestnanosti mladých ľudí v SR je pod priemerom nezamestnanosti mladých ľudí v rámci krajín EÚ.

Údaje za rok 2018:

Nezamestnanosť mladých od 15-29r – priemer krajín EU 6,8%, SR 5,7%

Nezamestnanosť mladých 25-29r – priemer krajín EU 7,6%, SR 7,0%

<https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>

Získaním vysokoškolského vzdelania zároveň mladí ľudia zvyšujú svoje šance na trhu práce.

V súvislosti s konštatovaním, že terciárne vzdelávanie v zmluvnom štáte nie je dostatočne spojené s požiadavkami trhu práce uvádzame nasledovné.

Dňa 19. 6. 2018 bol NR SR schválený zákon o zabezpečovaní kvality vysokoškolského vzdelávania (zákon č. 269/2018 Z.z. o zabezpečovaní kvality vysokoškolského vzdelávania a o zmene a doplnení zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Zákonom sa zavádza nový prístup k zabezpečovaniu kvality vysokoškolského vzdelávania založený na európskych štandardoch a odporúčaní pre zabezpečovanie kvality vysokoškolského vzdelávania. Vysoké školy by sa v zmysle zákona mali viac zaoberať kvalitou poskytovaného vzdelávania a podporou vysokoškolských učiteľov. Vzdelávanie by malo byť vo väčšej miere orientované na študenta a jeho rozvoj a študijné programy majú lepšie reflektovať potreby spoločnosti, pretože budú vznikať na základe skúseností absolventov, potrieb študentov a očakávaní zamestnávateľov.

Dohľad nad postupmi vysokej školy bude zabezpečovať novozriadená Slovenská akreditačná agentúra pre vysoké školstvo ako nezávislá verejnoprávna inštitúcia, ktorá bude priamo rozhodovať o žiadostiach vysokých škôl, monitorovať kvalitu vysokoškolského vzdelávania a spôsob, ako vysoké školy zlepšujú kvalitu poskytovaného štúdia. Nezávislosť a zodpovednosť agentúry založená na európskych štandardoch vytvára predpoklady pre jej riadne členstvo v Európskej asociácii pre zabezpečovanie kvality vo vysokom školstve (ENQA) a zaradenie do Európskeho registra pre zabezpečovanie kvality vo vysokom školstve (EQAR). Členstvo v týchto inštitúciách znamená dôveru v kvalitu vysokoškolského vzdelania v európskom priestore.

Ďalej podľa uvedeného zákona vysoká škola zabezpečuje kvalitu poskytovaného vysokoškolského vzdelávania implementáciou svojho vnútorného systému a jeho sústavným rozvojom. Vnútorný systém upravuje pravidlá vytvárania, schvaľovania, uskutočňovania a úpravy každého študijného programu, ktoré zabezpečujú aj podieľanie sa zástupcov študentov, zamestnávateľov z príslušného odvetvia hospodárstva a iných zainteresovaných osôb na vytváraní a úprave študijného programu.

Kultúrna rozmanitosť

56. Výbor víta úsilie orgánov o podporu medzikultúrneho a medzietnického porozumenia medzi rôznymi skupinami a nedávny príklad vyvodenia zodpovednosti jedného verejného činiteľa za nenávistné prejavy voči menšinovým skupinám. Je však znepokojený pretrvávaním celkového nepriateľstva voči tým, ktorí sú vnímaní ako odlišní od väčšinovej populácie, vrátane menšinových skupín, ako sú Rómovia, moslimovia a migranti, a viacnásobnými prejavmi nenávistných prejavov. Obáva sa, že takáto atmosféra môže ďalej narušiť toleranciu a prispieť k porušovaniu ľudských práv medzi menšinami a zraniteľnými skupinami (čl. 2 ods. 2 a 15 ods. 1 písm. (a)).

57. Výbor odporúča, aby zmluvný štát:

(a) primerane riešil a postihoval všetky formy neznášanlivosti a nepriateľstva;

(b) navrhol a viedol kampane na zvýšenie povedomia verejnosti a ďalšie opatrenia vrátane komplexných opatrení zameraných na väčšinovú populáciu s cieľom podporovať rešpekt a medzikultúrne porozumenie medzi rôznymi skupinami v spoločnosti ako celku;

(c) poskytol zamestnancom verejnej správy školenia v oblasti ľudských práv o nediskriminácii a rešpektovaní kultúrnej rozmanitosti a rozdielov;

(d) prijal stratégiu s cieľom čeliť narastajúcej protirómskej a protimenštinovej rétorike vo verejnom diskurze a proaktívne posilňoval rešpekt a ocenenie rozmanitosti.

Gestor: Ministerstvo spravodlivosti SR, Ministerstvo vnútra SR

Spolupracujúce subjekty: Ministerstvo kultúry SR, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Anotácia Ministerstva spravodlivosti SR:

MS SR má dlhodobo ako jednu z priorít svojej dotačnej schémy stanovené predchádzanie radikalizácii a extrémizmu a finančne podporuje projekty zamerané na zvyšovanie tolerancie a boj proti neznášanlivosti.

Anotácia Ministerstva vnútra SR:

Písm. a): OPK KMV sa aktívne zaoberá touto problematikou, a zároveň plní funkciu sekretariátu Výboru pre predchádzanie a elimináciu rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatných foriem intolerancie (ďalej „VRAX“), ktorý v pripravovanej koncepcii boja proti radikalizácii a extrémizmu na roky 2020 – 2023 reflektuje aj na problematiku neznášanlivosti.

Písm. b): OPK KMV plní predmetné odporúčanie Výboru formou realizácie preventívnych informačných kampaní, ktoré vo väčšine prípadov obsahujú „scitlivovaciú“ zložku a poukazujú na dôležitosť prítomnosti ľudských práv a hodnôt. V najbližšom období sú plánované kampane zamerané na problematiku radikalizácie a extrémizmu zacielené práve na väčšinovú spoločnosť.

Anotácia Ministerstva kultúry SR:

Písm. b): V zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva kultúry SR (ďalej len „MK SR“) pôsobi 30 organizácií (umelecké telesá, múzeá, knižnice a ďalšie), ktoré v rámci svojej širokospektrálnej činnosti pravidelne uskutočňujú rôzne kultúrne, umelecké, vedecké, edukačné a iné aktivity, cieľom ktorých je informovať o kultúrnych, historických a umeleckých hodnotách národností žijúcich na Slovensku, osloviť tak väčšinovú populáciu a prehľbovať medzikultúrne porozumenie medzi väčšinovou populáciou a osobami patriacimi k národnostným a etnickým skupinám. Organizácie MK SR uskutočňujú aj rôzne semináre a

edukačné programy, čím prispievajú k vzdelávaniu verejnosti v oblasti ľudských práv a rešpektovaniu kultúrnej rozmanitosti.

Fond na podporu kultúry národnostných menšín je nezávislá verejnoprávna inštitúcia, ktorá bola s cieľom zabezpečenia efektívnej a systematickej podpory kultúrnych a umeleckých aktivít všetkých národnostných menšín v SR zriadená pretransformovaním dotačného systému Úradu vlády SR v roku 2018 (ďalej len „fond“). Fond v rámci štruktúry svojej podpornej činnosti poskytuje podporu vo forme dotácií a štipendií, a tým utvára podmienky aj pre rozvoj interkultúrneho dialógu a pre lepšie porozumenie medzi občanmi slovenskej národnosti a občanmi patriacimi k národnostným menšinám a etnickým skupinám. Jedným z programov podpornej činnosti fondu je “Program 4: Podpora zabezpečenia interkultúrneho dialógu a porozumenia medzi občanmi slovenskej národnosti a občanmi patriacimi k národnostným menšinám a etnickým skupinám”. V organizačnej štruktúre fondu, popri odborných radách pre jednotlivé národnostné menšiny, má svoje dôležité miesto aj odborná rada interkultúrneho dialógu a porozumenia. Odborné rady určujú v oblasti svojho pôsobenia priority podpory na príslušný kalendárny rok a zameranie predkladaných projektov, posudzujú žiadosti a odporúčajú riaditeľovi fondu projekty na podporu.

Písm. d): V zmysle uznesenia vlády SR (UV-40762/2017) boli vypracované Akčné plány Stratégie SR pre integráciu Rómov do roku 2020 na roky 2017 - 2020 pre oblasti: D.2.6 Oblasť nediskriminácie a D.2.7 Oblasť prístupov smerom k väčšinovej spoločnosti – Iniciatíva integrácie Rómov prostredníctvom komunikácie.

Anotácia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR:

MPSVR SR od roku 2018 zabezpečuje kontinuálne vzdelávanie a odbornú prípravu administratívnych kapacít zapojených do riadenia EŠIF a bežných zamestnancov/kýň štátnej a verejnej správy v problematike rovnosti príležitostí a rovnosti medzi mužmi a ženami. Doposiaľ bolo vyškolených cca. 400 zamestnancov a zamestnankyň.

Menšinové jazyky

58. Výbor berie na vedomie, že zmluvný štát podporuje výučbu niektorých menšinových jazykov a v niektorých menšinových jazykoch. Je však znepokojený medzerami v poskytovaní vzdelávania vo všetkých menšinových jazykoch, pričom najvýraznejšou medzerou je skutočnosť, že výučba rómskeho jazyka sa ponúka iba ako voliteľný predmet. Znepokojujú ho správy, že zmeny školského zákona viedli k zatvoreniu niektorých malých škôl, ktoré zabezpečovali výučbu v menšinových jazykoch (čl. 2, 13 a 15 písm. (a)).

59. **Výbor odporúča, aby zmluvný štát zaviedol, pokiaľ je to možné a ak existuje dostatočný dopyt, výučbu rómčiny ako menšinového jazyka a aby zabezpečil, že akékoľvek reformy vzdelávacieho systému nebudú mať negatívny vplyv na prístup k vzdelávaniu v menšinových jazykoch a že tieto reformy neovplyvnia výučbu menšinových jazykov ani v týchto jazykoch.**

Gestor: Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

Spolupracujúci subjekt: Úrad splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity

Anotácia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR:

Základné pedagogické dokumenty sú vypracované, základná či stredná škola nemá problém zaradiť do školského vzdelávacieho programu predmet rómsky jazyk a literatúra, pretože sú vypracované vzdelávacie štandardy pre vyučovanie rómskeho jazyka.

S účinnosťou od 1.1.2018 v nariadení vlády SR č. 630/2008 Z. z. boli v § 4 ods. 3 upravené normatívy na výchovno-vzdelávaci proces, t.j. zvýšený normatív zo 108 % podľa písm. b) základnej školy s iným vyučovacím jazykom ako slovenským jazykom na 113 % zodpovedajúceho normatívu a nový normatív podľa písm. c) základnej školy, ktorý sa učí jazyk národnostnej menšiny, je 104 % zodpovedajúceho normatívu.

Ministerka školstva, vedy, výskumu a športu SR podpísala dňa 11.10.2018 po schválení v akreditačnej komisii rozhodnutie pre otvorenie študijného programu prípravy učiteľov Rómskeho jazyka v kombinácii s iným predmetom na Prešovskej univerzite od akademického roka 2019/2020. Od šk. r. 2019/2020 je možnosť študovať učiteľstvo rómskeho jazyka, literatúry a reálií v 21 kombináciách, ako napr. s matematikou, fyzikou, dejepisom, hudobnou výchovou, geografiou a pod.

Anotácia Úradu splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity:

Úrad splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity bude spolupracovať s gestorom s cieľom implementácie odporúčania, aby sa rozšírili možnosti výučby rómskeho jazyka, ako aj výučby v rómskom jazyku

Právo využívať výhody vedeckého pokroku a jeho aplikácie

60. Výbor sa obáva, že zákon upravujúci asistované reprodukčné postupy (oplodnenie in vitro a prenos embryí) – zákon č. 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v znení nariadenia vlády č. 777/2004 Z. z. – ustanovuje preplatenie nákladov až do troch cyklov v rámci verejného zdravotného poistenia pre ženy mladšie ako 39 rokov, iba ak sa na to vyskytnú konkrétne príčiny, a že prístup k týmto postupom je vyhradený iba pre mužov a ženy, ktorí vyhlasujú, že majú intímny fyzický vzťah (čl. 2, 12 a 15 ods. 1 písm. (b)).

61. **Výbor odporúča, aby zmluvný štát na základe vedecky aktualizovaných a etických hľadísk prehodnotil vyššie uvedené ustanovenia a v rámci verejného zdravotného poistenia ponúkol rovnaký a nediskriminačný prístup k oplodneniu in vitro a prenosu embryí ako súčasť kvalitnej reprodukčnej zdravotnej starostlivosti a aby sa dodržiavalo právo každého jednotlivca užívať výhody vedeckého pokroku a jeho využitia.**

Gestor: Ministerstvo zdravotníctva SR

Anotácia Ministerstva zdravotníctva SR:

Výkony asistovanej reprodukcie (metóda IVF - ET) sú uhrádzané v zmysle pravidiel určených zákonom č. 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov. Podľa Nariadenia vlády SR č. 777/2004 Z. z. (v zmysle § 3 ods. 8 cit. zákona č. 577/2004 Z. z, ktorým sa vydáva Zoznam chorôb) sa na základe verejného zdravotného poistenia uhrádzajú najviac tri cykly výkonov asistovanej reprodukcie ženám do dovŕšenia 39. roku veku života, ak ide o nasledovné príčiny neplodnosti (príloha č. 2. časť V k cit. Nariadeniu vlády SR č. 777/2004 Z. z.):

1. *Chýbajúce vajíčkovody alebo nezvratné poškodenie vajíčovodov diagnostikované laparoskopicky alebo laparotomicky, okrem stavov, ktoré vznikli ako následok predchádzajúcej sterilizácie alebo umelého prerušenia tehotenstva.*
2. *Endometrióza ženy, ktorá je diagnostikovaná laparoskopicky alebo laparotomicky.*
3. *Nezvratné poškodenie vaječníkov, ktoré je potvrdené biochemicky, laparoskopicky alebo laparotomicky, ak toto poškodenie nie je následkom umelého prerušenia tehotenstva.*
4. *idiopatická sterilita, ktorá je neúspešne liečená jeden rok v špecializovanom zdravotníckom zariadení.*
5. *Mužský faktor sterility - azoospermia, astenospermia, ejakulačné dysfunkcie a ochorenia súvisiace s chemoterapiou alebo po úrazovými stavmi, ktoré sú overené andrológom.*
6. *Imunologické príčiny sterility, ktoré sú overené laboratórne.*
7. *Riziko dedičného ochorenia, v ktorého dôsledku nemôžu mať manželia zdravé potomstvo, ktoré je overené genetikom.*
8. *Endokrinné príčiny sterility overené endokrinológom.*

D. Ďalšie odporúčania

62. Výbor odporúča, aby zmluvný štát ratifikoval Opčný protokol k Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu.

Gestor: Ministerstvo spravodlivosti SR

Anotácia Ministerstva spravodlivosti SR:

MS SR plánuje navrhnuť ratifikáciu OP-CAT v roku 2020 v nadväznosti na prijatie potrebnej legislatívy na zriadenie Národného preventívneho mechanizmu.

63. Výbor odporúča, aby zmluvný štát v plnej miere zohľadnil svoje záväzky vyplývajúce z Paktu a zabezpečil plné uplatňovanie práv v ňom zakotvených pri vykonávaní Programu pre udržateľný rozvoj do roku 2030 na národnej úrovni. Dosiahnutie Cieľov trvalo udržateľného rozvoja by zmluvný štát významne uľahčil zriadením nezávislých mechanizmov na monitorovanie pokroku a zaobchádzanie s príjemcami verejných programov ako s držiteľmi práv, ktorí sa môžu domáhať nárokov. Vykonávanie cieľov na základe zásad účasti, zodpovednosti a nediskriminácie by zabezpečilo, že nikto neostane ponechaný osudu. V tejto súvislosti výbor upozorňuje zmluvný štát na svoje vyhlásenie o sľube, že nikoho neponechá osudu (E/C.12/2019/1).

Gestor: Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky

Spolupracujúci subjekt: Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR

Anotácia Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky:

Monitorovanie dosiahnutých výsledkov pri implementácii Agendy 2030 v SR je dôležité z hľadiska plnenia medzinárodných záväzkov vyplývajúcich zo samotnej Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj. SR prezentovala svoju predstavu o národnej implementácii Agendy 2030 vo forme „Voluntary National Report“ na pôde „UN High Level Political Forum“ v New Yorku v júli 2018. V súčasnosti je SR prihlásená na druhú dobrovoľnú správu na rok 2021, v rámci ktorej má okrem iného ambíciu prezentovať aj nastavenie monitorovacích

mechanizmov. Odbor koordinácie Agendy 2030 sekcie riadenia investícií ÚPVII v súčasnosti pripravuje v súlade s bodom B.2. uznesenia vlády SR č. 350 z 24. júla 2017 v znení bodu D.1. uznesenia vlády SR č. 273 z 13. júna 2018 správu o dosiahnutých výsledkoch v národných prioritách implementácie Agendy 2030. Predmetná správa bude predložená na rokovanie vlády SR v termíne do 30. júna 2020 a následne v pravidelných dvojročných cykloch do roku 2030.

Za účelom splnenia predmetnej úlohy plánuje odbor koordinácie Agendy 2030 súčinnosť externého tímu expertov, ktorí by v spolupráci s analytickými útvarmi jednotlivých rezortov a Štatistického úradu SR zhodnotili pokrok dosiahnutý v jednotlivých tematických kapitolách národných priorít Agendy 2030 od júna 2018 (t. j. od schválenia národných priorít implementácie Agendy 2030) do apríla 2020. Pre zaistenie kontinuity expertízy vo vybraných oblastiach národných priorít implementácie Agendy 2030 bola zabezpečená súčinnosť pôvodného tímu expertov zodpovedného za prípravu národných priorít implementácie Agendy 2030.

64. Výbor odporúča, aby zmluvný štát podnikol kroky na postupné vypracovanie a uplatňovanie vhodných ukazovateľov vykonávania hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv s cieľom uľahčiť hodnotenie pokroku, ktorý zmluvný štát dosiahol pri plnení jeho záväzkov podľa Paktu pre rôzne skupiny obyvateľov. V tejto súvislosti Výbor odkazuje zmluvný štát, okrem iného, na koncepčný a metodický rámec týkajúci sa ukazovateľov ľudských práv vypracovaný Úradom Vysokého komisára OSN pre ľudské práva (HRI/MC/2008/3).

Gestor: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Spolupracujúci subjekt: Ministerstvo spravodlivosti SR

Anotácia Ministerstva spravodlivosti SR:

MS SR v rámci tejto úlohy vie ponúknuť formát participácie v rámci Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť, ktorá je stálym odborným, koordinačným a konzultatívnym orgánom vlády SR a pôsobí i v oblasti hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv.

65. Výbor žiada, aby zmluvný štát širil tieto záverečné odporúčania v širokom rozsahu na všetkých úrovniach spoločnosti, a to aj na národnej, regionálnej a komunálnej úrovni, najmä medzi poslancami, zamestnancami verejnej správy a súdnymi orgánmi, a aby o tom informoval výbor v nasledujúcej pravidelnej správe o krokoch podniknutých na ich implementáciu. Výbor povzbudzuje zmluvný štát, aby sa zapojil do činnosti Slovenského národného strediska pre ľudské práva, mimovládnych organizácií a ďalších členov občianskej spoločnosti v nadväznosti na tieto záverečné odporúčania a do procesu konzultácií na národnej úrovni pred predložením jeho nasledujúcej pravidelnej správy.

Gestor: Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR

Spolupracujúce subjekty: Ministerstvo spravodlivosti SR, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo vnútra SR

Anotácia Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR:

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR (ďalej len „MZVEZ SR“) na svojej webstránke, www.mzv.sk pravidelne zverejňuje implementačné správy SR, ako aj správy o odporúčaniach výborov k jednotlivým medzinárodným dohovorom systému OSN, ako aj ďalších medzinárodných organizácií.

Anotácia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR:

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR pri tvorbe, aktualizácii ako aj vyhodnocovaní svojich strategických dokumentov aktívne prihliada k záverečným odporúčaniam výborov OSN. Zároveň, MPSVR SR na svojich webstránkach (napr. www.gender.gov.sk, www.zastavmenasilie.gov.sk, www.diskriminacia.gov.sk) pravidelne zverejňuje aktuálne informácie týkajúce sa agendy ochrany ľudských práv, rovnosti medzi mužmi a ženami a rovnosti príležitostí, ako aj správy o odporúčaniach výborov k jednotlivým medzinárodným dohovorom systému OSN a ďalších medzinárodných organizácií.

Anotácia Ministerstva vnútra SR:

Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality MV SR (ďalej „IC MV SR“) pravidelne realizuje školiace aktivity a osvetové prednášky, pri ktorých zdôrazňuje princípy nediskriminácie a rovnakého prístupu k ponúkaným službám. V rámci pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi IC MV SR aktívne spolupracuje aj s mimovládny sektorom a najmä so Slovenskou katolíckou charitou (ďalej len „SKCH“). SKCH je zmluvným partnerom MV SR na poskytovanie starostlivosti obetiam. Momentálne je SKCH jediným poskytovateľom. V septembri 2018 MV SR uzatvorilo so SKCH (a partnerskou organizáciou Gréckokatolícka charita Prešov) na základe výsledku verejného obstarávania zmluvu, ktorej predmetom je poskytovanie odbornej pomoci a podpory obetiam obchodovania s ľuďmi zaradeným do programu podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi..

66. V súlade s postupom prijímania následných opatrení k záverečným odporúčaniam prijatým Výborom sa od zmluvného štátu požaduje, aby do 24 mesiacov od prijatia týchto záverečných poznámok poskytol informácie o vykonávaní odporúčaní uvedených v odseku 12 (Nediskriminácia), 45 (Sexuálne a reprodukčné zdravie rómskych žien) a 51 (Vzdelávacia segregácia Rómov) vyššie.

Čl. 12 - gestor: Ministerstvo spravodlivosti SR; spolupracujúce subjekty: Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Čl. 45 - gestor: Ministerstvo zdravotníctva SR; spolupracujúce subjekty: Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo spravodlivosti SR

Čl. 51 - gestor: Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR; spolupracujúce subjekty: Ministerstvo vnútra SR, Úrad splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity

67. Výbor žiada zmluvný štát, aby do 31. októbra 2024 predložil svoju štvrtú pravidelnú správu, ktorá sa vypracuje v súlade s usmerneniami pre podávanie správ, ktoré výbor prijal v roku 2008 (E/C.12/2008/2). Okrem toho vyzýva zmluvný štát, aby podľa potreby aktualizoval svoj základný dokument v súlade s harmonizovanými

usmerneniami o podávaní správ podľa medzinárodných zmlúv o ľudských právach (HRI/GEN/2/Rev. 6, kap. I).

Gestor: Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR

Anotácia Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR:

MZVEZ SR v spolupráci so SM OSN Ženeva predloží štvrtú periodickú správu k Medzinárodnému paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach príslušnému výboru do stanoveného termínu (31. októbra 2024).

Aktualizovaný základný dokument o SR – Informačný materiál pre Úrad Vysokej komisárky OSN pre ľudské práva, ktorý schválila vláda SR uznesením č. 567 z 21. novembra 2019 bol prostredníctvom SM OSN Ženeva zaslaný Úradu Vysokej komisárky OSN pre ľudské práva v Ženeve 4. decembra 2019.